

Contourennota

Bouwstenen voor de Omgevingsvisie Hoorn

Versie mei 2021

Leeswijzer contourennota Omgevingsvisie Hoorn

In deze nota beschrijven we de bouwstenen voor de omgevingsvisie. Het zijn de hoofdlijnen van het beleid dat we in de omgevingsvisie gaan bundelen. Deze hoofdlijnen zijn op basis van een inventarisatie en analyse van gemeentelijk beleid opgesteld. Hierbij is ingevuld wat bekend is en is een afbakening gemaakt wat we wel/niet op nemen. We kunnen namelijk niet al het beleid in zijn geheel in een omgevingsvisie knippen en plakken. De omgevingsvisie gaat over de hoofdlijnen. We moeten met elkaar van gedachte wisselen over wat we belangrijk(er) vinden. De inventarisatie en analyse is daarom met diverse gesprekken en enquêtes verrijkt. De resultaten hiervan zijn in dit document verwerkt.

Allereerst beschrijven we op deze inleidende poster wat het doel en detailniveau van de Omgevingsvisie Hoorn is. Daarna lichten we de koers ‘Meer stad worden’ toe. Om de Hoornse ambitie waar te maken is aansluiting op regionale ontwikkelingen van belang. Omdat we de kansen die de regio biedt nog beter willen benutten, reflecteren we op diverse regionale doelen.

Vervolgens vatten we de belangrijkste kernkwaliteiten van Hoorn beeldend samen. Dit is het DNA van Hoorn en maakt Hoorn, Hoorn!

De contouren zijn vervolgens thematisch uitgewerkt aan de hand van de belangrijkste opgaven voor Hoorn op weg naar 2040. De toelichting op deze ‘opgaven’ zijn op basis van diverse ambtelijke werksessies tot stand gekomen. Op de thematische posters worden ook de trends en ontwikkelingen, de huidige strategische beleidsuitspraken en de kansen en dilemma’s. Ook leggen we hier met indicatieve kaarten de relatie tussen beleid en gebieden en zijn diverse reacties uit de gesprekken met de stad toegevoegd.

De diverse inhoudelijke posters zijn bedoeld als naslagwerk, als een eerste filtering van het beleid. Oftewel, als de bouwstenen van de omgevingsvisie. Op basis van “Het gesprek met de Stad” en deze beleidsanalyse concluderen we dat er een aantal bespreekpunten is waarover bestuurlijke oordeelsvorming nodig is om tot een concept-visie te komen.

Onderdelen contourennota Omgevingsvisie Hoorn

0. Samenvatting contourennota
1. Meer stad worden
2. (Boven)Regionale reflectie
3. Kernkwaliteiten
4. Prettig wonen en leven
5. Economisch sterke stad
6. Levendige en gastvrije stad
7.Goed bereikbare stad
8. Sociale en gezonde stad
9.Duurzame en innovatieve stad
10. Veilige stad
11. Stadsgesprekken
12. Conclusie en bespreekpunten

GEMEENTE HOORN

Wat is de Omgevingsvisie Hoorn?

De Omgevingsvisie van Hoorn beschrijft de langetermijn keuzes in de leefomgeving op hoofdlijnen. De spreekwoordelijke ‘stip op de horizon’. Nieuwe ontwikkelingen in Hoorn moeten in beginsel bijdragen aan deze langetermijnvisie. De omgevingsvisie van Hoorn is een strategische uitwerking van de koers – ‘Meer stad worden’.

De omgevingsvisie is een integrale afweging tussen alle beleidsdisciplines binnen de gemeente en heeft betrekking op alle terreinen van de leefomgeving. Een omgevingsvisie gaat in op de samenhang tussen onder andere ruimte, water, milieu, natuur, landschap, verkeer en vervoer, infrastructuur en cultureel erfgoed.

Over welk schaalniveau gaat een omgevingsvisie?

De omgevingsvisie gaat over verschillende schaalniveaus. Het is een verhaal dat past binnen het grotere perspectief van Nederland en Westfriesland. Het is daarnaast ook een verhaal op gemeentelijk-stadsniveau. Vervolgens dalen we nog af naar een koers per deelgebied.

De omgevingsvisie is nadrukkelijk geen inrichtingsplan/ blauwdruk. Daarom zoeken we in de omgevingsvisie niet het niveau van ‘de stoeptegel’ op, maar hebben we het over de strategische ambities en opgaven op hoofdlijnen, passend bij het abstractieniveau van een omgevingsvisie.

Wat zijn de overige instrumenten van de Omgevingswet?

Er staan zes ‘kerninstrumenten’ in de wet, waarvan de omgevingsvisie, de programma’s en het omgevingsplan de belangrijkste beleidsmatige instrumenten zijn. In de omgevingsprogramma’s staan alle acties in de fysieke leefomgeving beschreven.

De programma’s zijn meer op uitvoering gericht en nog concreter in de uitwerking. De omgevingsvisie is ook nodig als kapstok voor het opstellen van het omgevingsplan. In het omgevingsplan staan alle regels voor de fysieke leefomgeving in de gemeente.

0. Samenvatting Contourennota

Inleiding

De contourennota is een tussenproduct. Een tussenproduct op weg naar een omgevingsvisie. Het is een inventarisatie en analyse van het bestaande beleid, opgaven, kansen en zorgen die er spelen in de gemeente. Deze contourennota is mede op basis van gesprekken met inwoners, maatschappelijke organisatie, bedrijven en ketenpartners totstand gekomen. Alle informatie die we hebben opgehaald en hierin hebben gebundeld kan gezien worden als de bouwstenen voor de nader uit te werken omgevingsvisie. Over veel onderwerpen is consensus en is recent in de raad gedebateerd en/of beleid vastgesteld. Er is echter ook geconcludeerd dat het omtrent een aantal onderwerpen nodig is dat raad in het kader van de omgevingsvisie een oordeel vormt. Deze 'bespreekpunten' zijn dan ook de focus van de oordeelsvormende raadsvergadering.

7 thema's

In de contourennota bepalen we de scope van beleidsvelden die we in de omgevingsvisie gaan integreren. Het gaat hierbij om de volgende thema's:

Prettig wonen en leven

Economisch sterke stad

Levendige en gastvrije stad

Goed bereikbare stad

Duurzame en innovatieve stad

Sociale en gezonde stad

Veilige stad

Gesprek met de stad

In april zijn de hoofdopgaven voor Hoorn en deze contourennota met bespreekpunten besproken met de stad. Daarbij hadden inwoners, ondernemers, lokale en regionale ketenpartners en maatschappelijke organisaties tijdens verschillende participatiemomenten de mogelijkheid om mee te denken over de inhoud.
Via het forum 'Voor een mooie stad' was er de mogelijkheid om aan te geven wat men waardevol acht in Hoorn en waar nog behoefte aan is. Op de gemeentewebsite was er de mogelijkheid een enquête in te vullen met vragen over de toekomst van Hoorn. Daarnaast hebben we van enkele partners aanvullende schriftelijke reacties ontvangen.
Naar aanleiding deze reacties, van alle gesprekken en de resultaten van de enquêtes zijn de belangrijkste kernkwaliteiten en hoofdopgaven verrijkt en aangescherpt. Ook zijn diverse quotes uit deze participatiestappen in het document opgenomen.

Meer stad worden

We vergijzen en ontgroenen, dat wil zeggen dat er in toenemende mate een groter aandeel ouderen en een kleiner aandeel jongeren zijn. We zijn hierin niet uniek in Nederland, maar doordat we in het verleden in een korte periode hoofdzakelijk eengezinswoningen hebben vergrijzen we relatief wel sterker. Daarnaast zorgt het ontbreken van hoger onderwijs en banen in kennisintensieve en creatieve sectoren ervoor dat relatief veel jongeren wegtrekken en niet altijd als jonge gezinnen terugkeren. Door deze demografische en economische ontwikkelingen zien we zien dat het huidige woningaanbod niet goed genoeg aansluit op de vraag. Daarom investeren we in het 'vinden en binden' van jongeren en jonge gezinnen, voegen we ontbrekende woonomgevingen voor jong en oud toe en werken we aan uitbreiding van werkgelegenheid en toevoegen van hoger onderwijs.

Bespreekpunten

A. Wat zijn volgens de raadscommissie de drie belangrijkste kernkwaliteiten van Hoorn?

B. De raadscommissie wordt gevraagd zich uit te spreken over de volgende bespreekpunten, waarna de Omgevingsvisie in concept kan worden opgesteld:
1. Welk type levendigheid ('reuring') wil de raadscommissie?
2. Welke mate van functiemenging wil de raadscommissie?
3. Welke kaders voor gebiedsontwikkeling wil de raadscommissie meegeven?
4. Op wat voor type economische ontwikkeling wil de raadscommissie inzetten?
5. Welke kansen ziet de raadscommissie voor verdere vergroening van de stad?
6. Hoe wil de raadscommissie sturen op gezondheid?

C. Welke ingrediënten wil de raadscommissie verder nog meegeven voor de Omgevingsvisie?

GEMEENTE HOORN

1. ‘Meer stad worden’

Aanleiding meer stad worden

160% meer 75-plussers
32% meer alleenstaanden

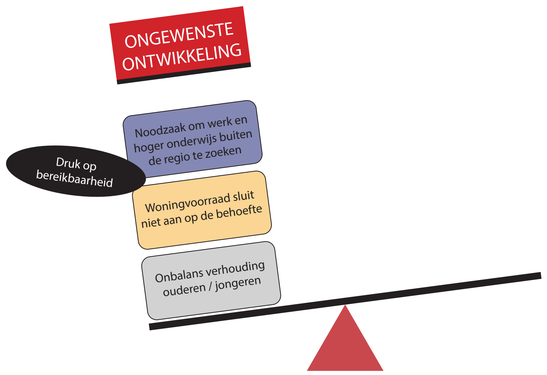

6% minder 0-15 jarigen
9% minder werkenden
10-15% minder banen dan gemiddeld

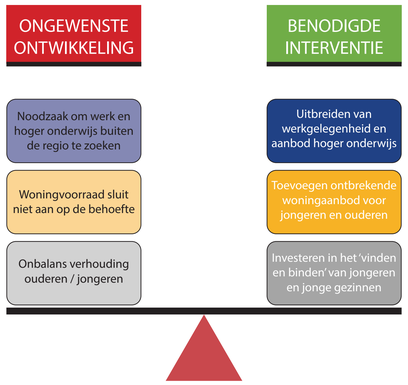
3% bevolkingsgroei
2.500 inwoners vertrekken
3.100 migranten komen

Hoorn is in de jaren ‘70 en ‘80 sterk gegroeid. Deze groei bestond hoofdzakelijk uit eengezinswoningen. Oorspronkelijke jonge gezinnen worden ouder en jongeren trekken noodgedwongen voor hoger onderwijs en werk naar de Randstad en keren niet altijd terug als jong gezin. We zien daardoor dat Hoorn relatief sterk vergrijst en ontgroent en dat de woningbehoefte niet geheel aansluit op de behoefte. De noodzaak om werk en onderwijs buiten de regio te zoeken zorgt overigens ook voor een druk op de bereikbaarheid. Dit zien wij als een ongewenste ontwikkeling.

Om de onbalans van deze ongewenste ontwikkelingen weer in evenwicht te brengen willen wij in het kader van ‘Meer stad worden’ inzetten op een drietal interventies (zie onderstaande afbeelding).

Hiermee verschuiven we van een ‘vraaggerichte sturing’ naar ‘ontwikkelen met ambitie’. Bij de benodigde interventies gaat het dus onder andere om de komende jaren duizenden banen en woningen toe te voegen.

Raadsbesluit ‘meer stad worden’

1. Om een leefbare en vitale stad te blijven, moet Hoorn ‘meer stad worden’.

2. De gemeente Hoorn maakt een ambitiesprong in het stedelijk gebied en realiseert stedelijke woonmilieus waarin wonen, werken en verblijven samenkomen en die een duidelijke meerwaarde opleveren voor de stad. Kansen hiervoor liggen met name in verdichting in de stedelijke rand rondom de binnenstad.

3. De gemeente Hoorn streeft naar het transformeren van bedrijventerreinen in of tegen het stedelijk gebied naar gebieden waarin wonen, werken en verblijven samenkomen, zodat deze gebieden aansluiten bij de rest van de stad en aantrekkelijk blijven voor inwoners, bedrijven en bezoekers.

4. Onze ambitiesprong dragen we proactief uit en we zetten de gemeente Hoorn op de kaart als aantrekkelijke stad om te wonen, te werken en te verblijven.

5. Om onze ambities te realiseren maken we een slag van ‘beheergemeente’ naar ‘ontwikkelgemeente’.

6. De uitgangspunten leidend te laten zijn bij nieuwe ontwikkelingen in de stad en als leidraad te hanteren voor nog te ontwikkelen beleid zoals het economisch programma en de woonvisie.

7. Woningbouwprojecten voor jongeren tot en met 28 jaar bij voorkeur en rondom stationsgebied(en) te (laten) realiseren, omdat dit een effectieve bijdrage levert om Hoorn, als kloppend hart van de regio, een vitale stad te laten blijven.

Drie speerpunten voor de langere termijn

1. *Wonen en werken: ontwikkelen van woon- en werkmilieus met ‘Stedelijke dynamiek’*

2. *Werken en leren: verder ontwikkelen en uitrollen van het concept van de Gouden Driehoek (Wonen-Onderwijs-Werken)*

3. *Verblijven: Het stadstrand als katalysator om Hoorn als aantrekkelijke woonstad aan het water te profileren’*

GEMEENTE HOORN

1. ‘Meer stad worden’

Inspiratie dynamische stedelijke gebieden

Wat maakt ruimtelijk een succesvol dynamisch stedelijk gebied?

- MATE VAN DICHTHEID EN LEVENDIGHEID
- AANTREKKELIJKE EN FUNCTIONELE OPENBARE RUIMTE
- MATE VAN GROEN EN WATERRIJKHEID
- MENGING VAN WONEN, WERKEN, LEREN EN VERBLIJVEN/ONTMOETEN
- GOED VERBONDEN
- UNIEKE PUBLIEKSTREKKER (CENTRUM, STADSSTRAND EN WATERFRONT)

GEMEENTE HOORN

Enkele typologieën voor Hoorn?

- HISTORISCH
- COMPACTE STADSWIJKEN
- STATIONSGEBIEDEN
- INDUSTRIEEL / BEDRIJVEN-TERREIN HERBESTEMD
- GEMENGDE WOONWIJKEN
- WATERFRONT

2. (Boven)regionale doelen

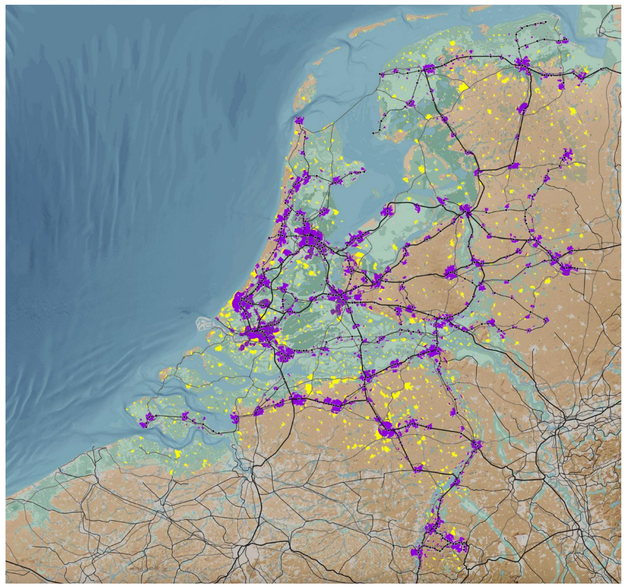
Nationaal

In de Nationale Omgevingsvisie beschrijft het Rijk haar visie op de nationale ontwikkeling van de fysieke leefomgeving. De opgaven waar we voor staan komen samen in vier prioriteiten, die samenhangen met grote transities. Deze prioriteiten zijn:
1. Naar een duurzame en concurrerende economie.
2. Naar een klimaatbestendige en klimaatneutrale samenleving.
3. Naar een toekomstbestendige en bereikbare woon- en werkomgeving.
4. Naar een waardevolle leefomgeving.

Deze vier prioritaire opgaven kunnen alleen in samenhang verder worden gebracht wanneer aandacht is voor thema's die hier dwars doorheen lopen, zoals omgevingskwaliteit, gezondheid, cultuurhistorie, klimaatadaptatie, water, bodem, (nationale) veiligheid en milieukwaliteit. Hierbij worden drie inrichtingsprincipes gehanteerd die helpen om in een specifieke casus of gebied bij botsende belangen een zorgvuldige weging te maken. Die inrichtingsprincipes zijn:
1. Combineren boven enkelvoudig;
2. Kenmerken en identiteit van een gebied staan centraal;
3. Afwentelen voorkomen.

Een belangrijk concept uit de Nationale omgevingsvisie is het 'Stedelijk Netwerk Nederland' . De gedachte hierbij is om verstedelijkingsopgaven te bundelen in reeds verstedelijkte gebieden met hoogwaardige infrastructuur. (zie paarse delen in onderstaande kaart).

Bestaand stedelijk gebied en OV-knooppunten

Provinciaal

In de provinciale omgevingsvisie beschrijft de provincie Noord-Holland haar visie op de provinciale fysieke leefomgeving. Hierbij wordt gewerkt aan de volgende vijf 'bewegingen':
1. Nieuwe energie,
2. Sterke kernen, sterke regio's,
3. Natuurlijk en vitaal landelijke omgeving
4. Dynamisch Schiereiland
5. Metropool in ontwikkeling

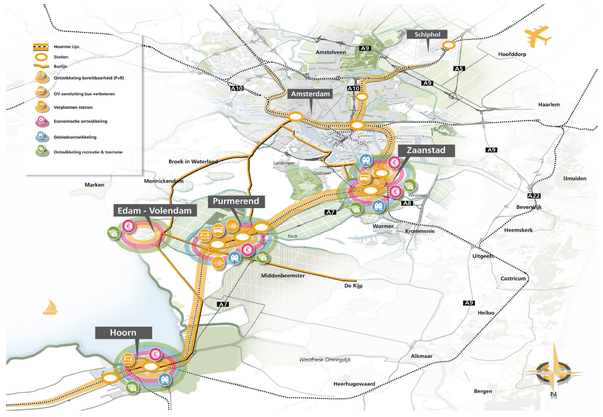
Bewegingen in Westfriesland:
In Westfriesland komen de bewegingen Nieuwe energie, Sterke kernen, sterke regio's, Natuurlijk en vitaal landelijke omgeving en Dynamisch Schiereiland bij elkaar. Binnen de beweging 'sterke kernen, sterke regio's' zijn de verschillende typen kernen in het regionale netwerk complementair aan elkaar. Daarbij zijn *krachtige centrumsteden* (Hoorn en Alkmaar) van cruciale betekenis voor de leefbaarheid van de hele regio vanwege de regionale voorzieningen en de stedelijke woon- en werkmilieus die er te vinden zijn. Zij kunnen jonge mensen en bedrijven aantrekken, wat leidt tot dynamiek en gezonde regio's. Door de centrumsteden te versterken, verbetert het vestigingsklimaat en worden deze steden nog interessanter voor woningzoekenden en bedrijven die zich in een stedelijke omgeving willen vestigen. Daarom worden nieuwe ontwikkelingen van woningbouw en voorzieningen geconcentreerd in kernen, passend bij de rol van de kernen in het regionaal netwerk. Centrumsteden fungeren als kloppend hart van de omliggende regio's en kunnen binnenstedelijk verder groeien. Met de Poort van Hoorn wordt hier bijvoorbeeld invulling aan gegeven.

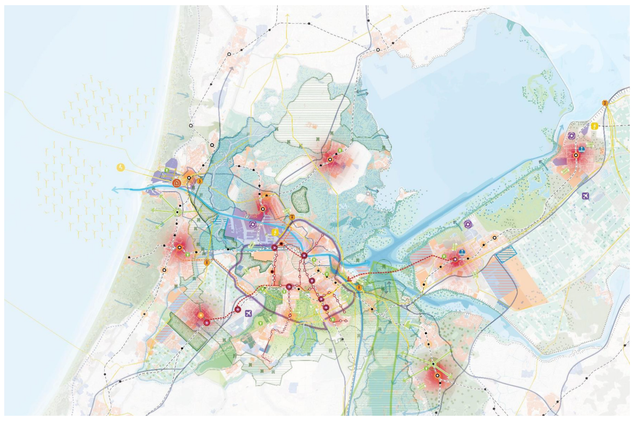
Daarnaast draagt ook de kwaliteit en beleefbaarheid van het landschap in omringende regio bij aan de kwaliteit van Hoorn en bieden potentie voor geothermie, kustontwikkeling en doorontwikkeling van bijvoorbeeld Seed Valley ook kansen voor het vitaal houden van Hoorn en Westfriesland.

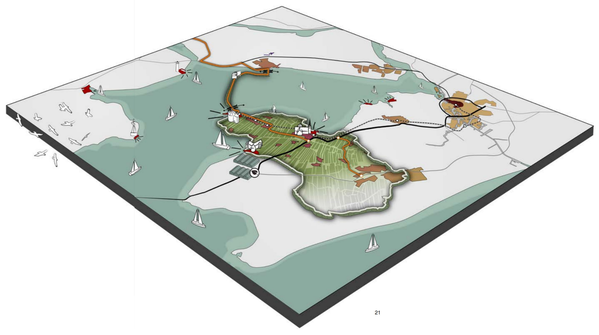
(boven)regionaal en Westfries

Naast de omgevingsvisie van andere (bovenregionale) overheidslagen zijn er diverse stukken waar op regionaal niveau aan gewerkt worden. Dat gaat onder andere om de volgende aandachtspunten:
- RES - De elektriciteit wekken we lokaal op met zonnepanelen op daken en velden en met windmolens. Naast het benutten van alle geschikte daken (wat gelijk staat aan 500.000 zonnepanelen in Hoorn) is binnen Hoorn ruimte voor 10 hectare zonneveld. Om de resterende elektriciteitsvraag op te wekken zijn er bijvoorbeeld 26 windmolens van 3 MW nodig. Kansen voor alternatieve warmtebronnen worden op het moment onderzocht.
- Hoornse Lijn; integrale aanpak van wonen, werken, recreëren en mobiliteit (als afgeleide) langs de A7-corridor.
- Kwaliteit en aantrekkelijkheid bestaande voorraad op peil houden en uitbouwen (regionale woonvisie).
- Vitale kernen: richten op kansrijke woonmilieus op kansrijke locaties (regionale woonvisie).
- Inzetten op complementaire en onderscheidende nieuwbouwontwikkelingen (regionale woonvisie).
- Scheiden wonen en zorg: langer zelfstandig wonen bevorderen (regionale woonvisie).
- Flexibel afwegingskader: houvast voor de regio en ruimte voor marktinitiatieven (regionale woonvisie).
- Westfriesland heeft een sterke regionale woningmarkt; verplaatsingen binnen Hoorn en directe omgeving. Een uitschieter is de relatie met Amsterdam. Huidige opgave is gericht op het binden van de lokale en regionale (jonge) bevolking.
- Cijfers laten een uitbreidingsvraag zien van 22 tot 48 hectare netto bedrijventerrein voor regio Westfriesland tot 2030. Ook na 2030 nog groei van benodigde ruimte verwacht, zeker als toename bevolking en woningen gerealiseerd wordt.
- Hoorn is de hoofdstad van Westfriesland. Hier horen regionale voorzieningen bij als een ziekenhuis en een theater.
- Hoorn ligt op strategisch kruispunt van Westfrisiaweg (relatie oosten) en A7 (verbinding zeehaven – zuidas).
- Potentie huisvesten ondersteunende bedrijvigheid aan de Greenport, als stedelijke proeftuin voor startende, innovatieve bedrijven en praktijkonderwijs.
- Ontwikkelruimte voor medisch cluster – Westfriesgasthuis als kern.
- Versterken van verblijfs- en waterrecreatie. Inclusief herstructurering van verblijfsrecreatie en verbetering van vaarwegen.
- Huisvesten werknemers in aantrekkelijk (stedelijk) woonmilieu.
- In binnenstad Hoorn werken aan een compacte stad en het verbinden van toeristische events waarmee Hoorn op de (toeristische) kaart wordt gezet
- Verbetering infrastructurele en digitale netwerken - De Westfrisiaweg N23 ('de tweede ring rond Amsterdam') wordt opgewaardeerd en optimaliseert de bereikbaarheid. Goede externe verbindingen (A7, Westfrisiaweg N23, N240, N241), het benutten van de goede OV-bereikbaarheid rond de stations en goede onderliggende netwerken (ook voor de E-bike) optimaliseren de regionale ontwikkelingsmogelijkheden.
- Een goede digitale connectiviteit van steden, dorpen, kleine kernen én het buitengebied is nodig om ze economisch vitaal te houden.
- In alle westfriese typologien meer ruimte voor innovatie en functiemenging (structuurschets ' Dijk van een regio', zie ook onderstaande beelden)
- Verbeteren, beschermen en benutten kwaliteit Westfriese landschap

GEMEENTE HOORN

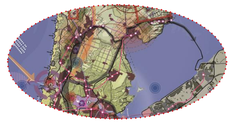
3. Kernkwaliteiten

Regionale schakel

'Hoorn, krachtige centrumstad in het stedelijk netwerk Nederland'

'Hoorn als kloppend hart en scharnierpunt van de regio'

Gepaste afstand van Randstad maar goed bereikbaar

Centrum-functies

Werkgelegenheid

Uitstekend fietspadennet-werk

Cultuur (zoals een filmthea-ter, musea)

Complete en compacte stad met menselijke maat

Stadse allure maar voelt aan als een groot dorp

Groen-blauwe omgeving

(toekomstig) stadsstrand

Julianapark

De havens

Dorpslinten

Groen/blauwe singels

Mak Blokweer

Monumentale binnenstad aan het Markermeer

De Hulk

P.M. aanvullen uit bespreking raadscommissie

Cultuurhistorie en erfgoed

Drie-eenheid Hoorn, Blokker en Zwaag

Rijke historie met handel over land en water

P.M. aanvullen uit bespreking raadscommissie

Tuinderscultuur met West-friese stolpboerderijen

Verenigingsleven

Mix van Westfriese-(nuchter) en randstelijke cultuur

Religieus ergoed

GEMEENTE HOORN

- Overzicht thematische uitwerkingen -

Prettig wonen en leven

Woon- en leefklimaat
Realisatie van woningen
Aantrekkelijke openbare ruimte
Ontmoeting

Economisch sterke stad

Uitnodigend ondernemersklimaat
Meer arbeidsplaatsen
Ontwikkeling van de kenniseconomie
Versterken van de Gouden Driehoek (WOW)

Levendige en gastvrije stad

Cultuur
Erfgoed
Toerisme
Evenementen
Recreatie
Verblijven
Ontmoeting

Goed bereikbare stad

Verbeteren mobiliteit & doorstroming
Voetganger, fietser, autoverkeer, OV
Parkeren
Duurzame mobiliteit

Sociale en gezonde stad

Zorg
Welzijn
Onderwijs
Ontmoeting
Sport & beweging
Gezondheidsbevordering

Duurzame en innovatieve stad

Energietransitie
Klimaatadaptatie
Circulaire economie
Ecologie/biodiversiteit
Groen & blauw (water)
Bodem en 3D-ordening

Veilige stad

Veilige inrichting
Veiligheidsgevoel en preventie
Waterveiligheid
Gezondheidsbescherming

GEMEENTE HOORN

4. Prettig wonen en leven

legenda

- Behoud voorzieningen en maatschappelijke functies
- 1200m zone rondom station: knooppuntontwikkeling
- Ontwikkellocaties
- Transformatie
- Betaalbare en passende woningen voor starters
- Levensloopbestendige woningen voor senioren
- Vasthouden van jonge gezinnen
- Migratie-overschot
- Circulaire bouw - verminderen uitstoot CO2
- Vastleggen maximale bouwhoogtes - hoogbouwnota
- Interactiemilieus
- Openbare ruimte verbeteren naar stedelijke kwaliteit
- Groenvoorziening als aantrekkelijk verblijfsgebied
- Historisch karakter van de binnenstad behouden
- Benutten ligging aan het water (Waterfront, stadsstrand)

Trends en ontwikkelingen

- Bevolkingsgroei door migratie-overschot. Meer mensen van buiten vestigen zich in Hoorn.
- Druk op de woningmarkt neemt toe door groei aantal huishoudens (als gevolg van migratie en vergrijzing). Het aantal alleenstaanden en tweepersoonshuishoudens neemt in de toekomst sterk toe.
- Behoefte bijzondere woonmilieus stijgt
- Circulaire bouw – verminderen uitstoot CO2 en beperken schaarste grondstoffen.
- Verduurzaming bestaande woningvoorraad; kleinschalige energieopwekking, alternatieve energiebronnen, energiebesparing
- Het wonen in en rond de binnenstad wint aan populariteit. Reuring en mix van functies is het uitgangspunt. Ouderen vanwege nabijheid voorzieningen en jongeren vanwege reuring.
- Nabijheid van voorzieningen en een levendige, historische woonomgeving zijn in trek.
- Vasthouden van jonge gezinnen - in Hoorn vestigen zich jonge huishoudens uit de directe omgeving. Het vasthouden van deze jonge gezinnen is noodzakelijk om de beroepsbevolking op peil te kunnen houden.
- Vergrijzing – levensloopbestendig maken van woningen en gerichte toevoegingen om aan de woningbehoefte (als gevolg van gezinsverdunningen) te kunnen voldoen.
- Steeds vaker concentratie van voorzieningen in de grotere steden, waardoor in kleinere kernen voorzieningen wegvallen
- Toenemende druk op mantelzorgverlening.

Opgaven

- Binnenstedelijk bouwen. Ruimte vinden voor ± 12.000 woningen (tot 2030 5.000 woningen).
- Woningbouw meerlaags benaderen. Is ook een kwalitatieve opgave.
- Realiseren van woningen voor nieuwe of bijzondere doelgroepen zoals ouderen en starters. Dit zijn andere typologieën. Toevoegen ontbrekende woningaanbod voor jongeren en ouderen.
- Vastleggen maximale bouwhoogtes –lintensiveringsopgave en hoogbouwvisie.
- Sturen op stedelijke woonmilieus in de stationsomgeving.
- Leefbare en aantrekkelijke wijken maken; aantrekkelijk voor bewoners maar ook ondernemers, organisaties en maatschappelijke functies (interactiemilieus).
- Samenhang in en tussen wijken bewaken en versterken.
- Kwaliteit openbare ruimte verbeteren, van basiskwaliteit naar aantrekkelijke stedelijke kwaliteit.

Bestaande beleidsuitspraken

- Hoorn als stedelijk centrum van Westfriesland (Woonvisie);
  - » Versnelling en ontwikkeling: woningontwikkelingen om in voldoende passende woonruimte te kunnen voorzien. Inzet op onderscheidende woonmilieus om aantrekkelijk te blijven.
- Inclusieve samenleving (Woonvisie);
  - » Levensloopbestendige woningen zodat ouderen langer thuis kunnen blijven wonen
  - » Goede mix van woonmilieus per wijk (o.a. verdeling sociale woonmarkt, etc.)
  - » Openbare ruimte die schoon en veilig is, uitnodigt tot bewegen en ontmoeten, etc.
- Duurzaam, toekomstbestendig en betaalbaar (Woonvisie);
  - » Woningvoorraad die past bij de huidige wensen en voldoende flexibel.
  - » Groenvoorzieningen als aantrekkelijke verblijfgebieden + ten behoeve van klimaatbestendige woonwijken.
- De gemeente streeft bij een toevoeging aan de woningvoorraad, voor zover dit beïnvloedbaar is, naar 30% goedkoop, 30% middelduur en 40% duur in een mix van koop en huur. Een gevarieerde bewonersmix per wijk staat centraal zodat toekomstige leefbaarheidsproblemen worden voorkomen.
- Samen met de partners gaat de gemeente op zoek naar mogelijkheden om de leefbaarheid in buurten waar deze onder druk staat, te verbeteren en te werken aan een duurzame samenleving (Woonvisie). Uitwerking vindt plaats in de verschillende wijkprogramma's.
- Het historische karakter van de binnenstad (één van de belangrijkste pijlers) wordt behouden. Daarbuiten, binnen 1.200 meter rondom het station (knooppuntontwikkeling), wordt een meer stedelijk milieu gerealiseerd. Ook wordt de ligging aan het water meer benut, onder meer door de aanleg van een stadsstrand. In de groenstedelijke woonwijken staat de combinatie van groen en ruimte centraal (Woonvisie).

Kansen en zorgen

- Behoud van voorzieningen en maatschappelijke functies is van groot belang in de wijk om een "levendige stadswijk" te realiseren.
- Hoorn heeft nog maar beperkt beschikbare ruimte voor ontwikkelingen. Veranderingen zullen vooral op bestaande locaties in gang moeten worden gezet (Woonvisie).
- In 1200 m zone rond station ruimte voor ontwikkeling 'stedelijke milieus'.
- Er is een aantal ontwikel- en/of revitaliseringslocaties in de volgende wijken:
  - » Kersenboogerd;
  - » Poort van Hoorn
  - » Hoorn Noord-Venenlaankwartier;
  - » Grote Waal.
  - » Holenkwartier
- Aan de randen van de Nieuwe Steen is er ruimte voor transformatie.
- Beschikbaarheid en spreiding van voldoende betaalbare en kleine woningen is een zorg (Woonvisie).
- Ontwikkeling Poort van Hoorn – stationsgebied – (met ruimte voor 1.000 woningen), profileren als regiostad (Woonvisie)
- Ontwikkeling wonen aan Waterfront
- De diversiteit en het aanbod aan aantrekkelijke, onderscheidende en complementaire woonmilieus, voor startende gezinnen tot senioren, te verruimen (Woonvisie)
- Beschikbaarheid van betaalbare en passende woningen of woonruimte is nog steeds het grootste obstakel in de realisatie van uitstroom naar zelfstandig wonen.
- Diverse woonmilieus:
  - » (1) Poort van Hoorn (inclusief Pelmolenpad/Prisma),
  - » (2) Hoorn-Noord/Venenlaankwartier,
  - » (3) Dampten-Berkhouterweg (tot en met de sportvelden van Zwaluwen),
  - » (4) Hof van Hoorn en
  - » (5) Nieuwe Steen.

Week van de Omgevingsvisie

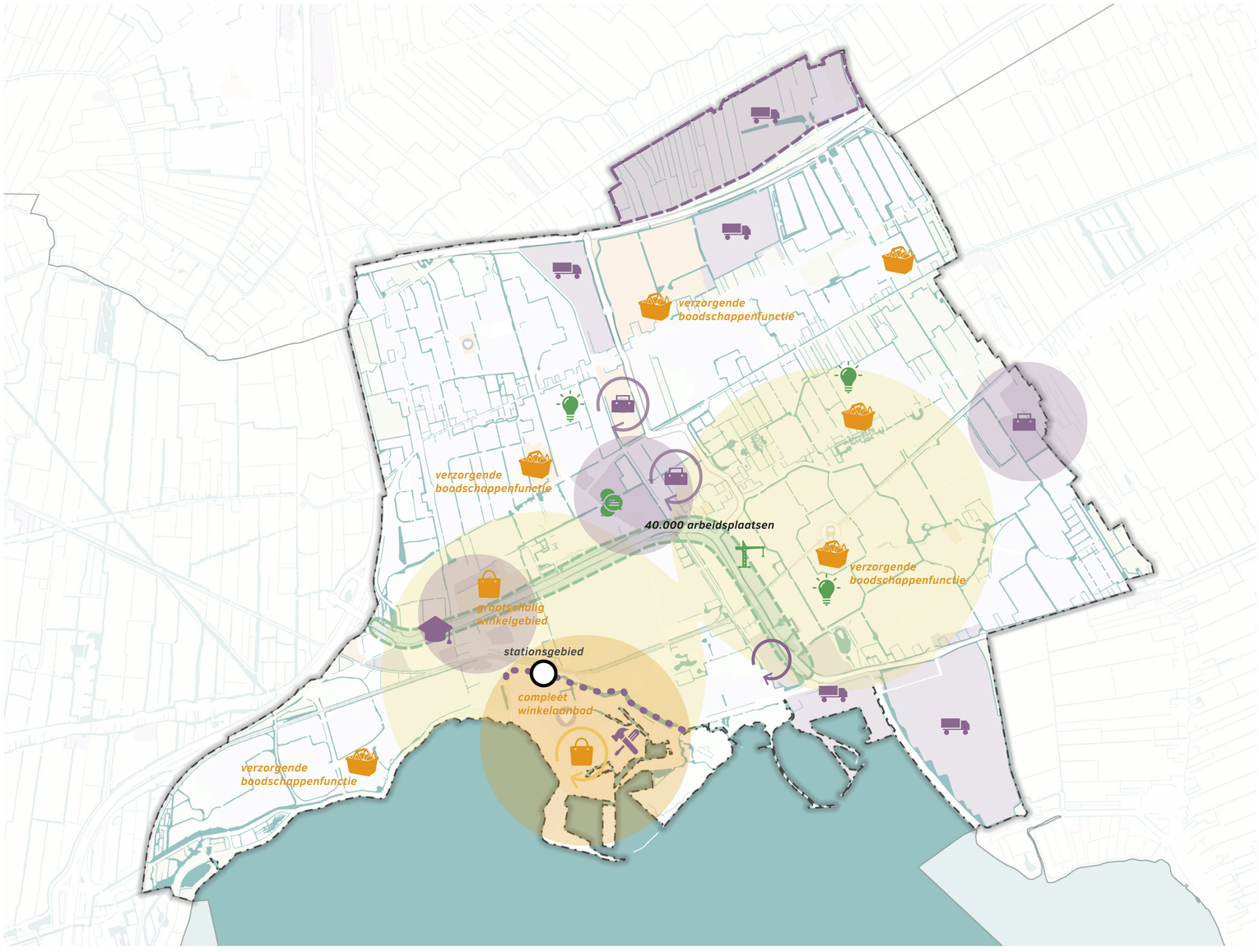
- Zorg voor betaalbare woningen voor al onze inwoners. Jongeren, gezinnen, ouderen, alleenstaanden. Zoek naar creatieve en functionele oplossingen.
- Houd Hoorn Hoorns, herkenbaar en voor de Horinezen.
- Woningen realiseren in bestaand stedelijk gebied zorgt voor behoud platteland.
- Inzetten op nieuwe woonconcepten; bijv. gezamenlijke tuin voor ouderen
- Relaxte stedelijkheid is een mooie verwoording van wat Hoorn is. Bouw daar op door. Dat betekent veel aandacht voor bestaande kwaliteiten en ook voor vormgeving en variatie.
- Basaal is het niet fout om de hoogte in te gaan. Mits het in verhouding blijft tot de binnenstad.
- Kersenboogerd-Noord is een prachtig voorbeeld voor een stedelijk milieu. Eengezinswoningen en maisonettes aan een levendige straat.
- Scheid geen jongeren en ouderen van elkaar. Realiseer woonmilieus met voldoende menging zodat sociale cohesie en achtervang aanwezig is. Het netwerk van ouderen is van evident belang. Ouderen (en jongeren) moeten een netwerk kunnen opbouwen. Realiseer bij transformatie van woonbuurten de woningen dusdanig dat er een mix van jong en oud komt te wonen.
- Op de lange termijn is niet alleen Hof van Hoorn, maar ook Hoorn80 een schitterende plek voor woningbouw, en dat mag ook best wat dichter/hoger.

GEMEENTE HOORN

'Pluspunt van Hoorn is de nabijheid van groen en water. Dat is de reden dat ik hiernaartoe ben verhuisd.'

'Houd Hoorn Hoorns, herkenbaar en voor de Horinezen.'

5. Economisch sterke stad

legenda

- Transformatie binnenstad: krimpopgave
- Ruimteclaim, ruimte voor inbreiding
- Kansen voor innovatieve interactiemilieus
- Behoud en uitbreiden zwaardere bedrijvigheid (logistiek)
- Nieuwe vestigingsmilieus bedrijven kenniseconomie: integreren wonen en werken
- Uitbreiden werkgelegenheid
- Uitbreiden van aanbod hoger onderwijs
- Transformatie bedrijventerrein
- Werken in de binnenstad: ruimte maken voor ambacht
- Ontwikkeling bedrijventerrein Zevenhuis
- Voorzieningen binnenstad XL: rond binnenstad ring van bovenlokale voorzieningen
- Noordzijde binnenstad vraagt om goede bereikbaarheid

Trends en ontwikkelingen

- 6% minder 0 – 15 jarigen, 9% minder werkenden, 10 – 15% minder banen dan gemiddeld.
- Afnemende vraag kantoren.
- Ontwikkelingen nieuwe economie. Digitalisering en verduurzaming spelen hierbij sleutelrollen.
- Circulaire economie
- Nieuwe vestigingsmilieus voor bedrijvigheid in de kenniseconomie, op diverse locaties in de stad (op interactiemilieus). Hierin worden wonen en werken meer geïntegreerd.
- Economische transities en innovaties – de regio herbergt sectoren die in de economische crisis toch behoorlijk kwetsbaar zijn gebleken. Het is noodzakelijk dat de economie innoveert.
- Groei internetwinkelen met logistieke uitdagingen
- Veel fysieke winkelgebieden hebben het moeilijk. Ook in Hoorn merkbaar: veel afvloeiing naar internet in niet-dagelijkse sector – gegroeid van 11% naar 25% tussen 2011 en 2018. Winkelbestedingen in binnenstad nemen af, waardoor functioneren onder druk.
- Schaalvergroting in diverse branches en supermarkten. Hierdoor verplaatsen branches als 'in en om huis' en 'sport' zich buiten het reguliere kernwinkelgebied. In binnenstad echter ook groei van 'mandjes supermarkten'.

Opgaven

- Uitbreiden van werkgelegenheid en aanbod van hoger onderwijs.
- Groei naar 40.000 arbeidsplaatsen in 2040 (groei van 6.000 – 7.000 arbeidsplaatsen). (3.000 tot 2030).
- Keuzes maken omtrent de bedrijventerreinen Gildenweg en Oude Veiling, transformatie, functiemening of behouden. Transformatie van bedrijventerreinen (bijvoorbeeld Oude Veiling en Nieuwe Steen). Holenkwartier transformatie is in volle gang.
- Transformatie van de binnenstad: van winkelen naar verblijven + een mix aan publieksfuncties. Maak een heldere en compacte winkelstructuur.
- Functiemenging toepassen.
- Behoud van een bedrijventerrein (bijv. HN80) waar lawaaimakers mogen komen. Dus de zwaardere bedrijvigheid (met name gericht op logistieke dienstverlening).

Bestaande beleidsuitspraken

- Bedrijventerreinen: naar nieuwe vestigingsmilieus (functiemenging) en herstructurering grote terreinen.
- Veranderopgave in de detailhandel in de binnenstad van Hoorn. Ambities winkelstructuur:
  - » Een leefbaar stedelijk milieu met een goed en gevarieerd voorzieningenniveau.
  - » Een dynamisch hoofdcentrum met een onderscheidend, kleinschalig profiel met aantrekkingskracht voor lokale en regionale bezoekers en toeristen.
  - » Compleet winkelaanbod voor dagelijkse boodschappen in nabijheid van inwoners.
  - » Het beschermen van de vitaliteit in centrumgebieden door beperken leegstand. Winkelaanbod zoveel mogelijk concentreren in regulier winkelgebieden. Nieuwe ontwikkelingen daarbuiten voorkomen. Op bedrijventerreinen alleen ABC-goederen.
- Gewenste winkelstructuur bestaat uit:
  - » Binnenstad
  - » Stationsgebied – gericht op knooppunt, niet binnenstad ondermijnen.
  - » Wijkcentra – verzorgende boodschappenfunctie
  - » Buurtcentra – ondergeschikt aan wijkcentra verzorgende boodschappenfunctie
  - » Hof van Hoorn – grootschalige winkelgebied voor thema 'wonen'
  - » Strategisch gelegen solitaire winkels (niet uitbreiden/nieuwe ontwikkeling toestaan)
  - » Voorzieningen in binnenstad en ring daaromheen – rond de historische binnenstad is een ring van bovenlokale voorzieningen te vinden. Noordzijde vraagt om goede bereikbaarheid.
- Werken in de binnenstad – ruimte voor werken maken, bijvoorbeeld voor ambacht en kennisintensieve bedrijven. Randvoorwaarden vanuit milieu, verkeer, overige overlast.
- Ontwikkeling bedrijventerrein Zevenhuis.

Kansen en zorgen

- Ontwikkelingsmogelijkheden in het centrum zijn beperkt.
- Verdwijnen van te veel detailhandel, maatschappelijke functies in de wijk, doordat keuzes té vaak gericht zijn op woningbouw.
- Realiseren van meer woningen draagt bij aan goed functionerende winkels en horeca.
- Invullen van panden met een andere functie van winkels kan zorgen voor spanning met wonen in de binnenstad.
- Complexiteit van wonen op bedrijventerreinen moet niet worden onderschat. Bij klachten over overlast worden bedrijven aangekeken, dit is een bedreiging voor het vestigingsklimaat.
- De ruimteclaims liggen met name rondom de Provincialeweg. Hier kan/moet inbreiding plaatsvinden.
- Op diverse terreinen en Poort van Hoorn liggen mogelijkheden voor innovatieve interactiemilieus.
- De terreinen Hoorn 80, Westfrisia en Zevenhuis lenen zich minder voor gemengde woon- werkmilieus.
- Veel leegstand in de binnenstad (40 v/d 260 winkels), sprake van een krimpopgave. De gemiddelde winkelomvang in binnenstad is relatief klein. Veel grotere winkels zijn hierom elders gevestigd.
- In binnenstad mix aan winkels, veel zelfstandigen en relatief weinig filiaalbedrijf. Grote modische winkelketens (trekkers) ontbreken en ook beperkt supermarktaanbod.
- Ruimtelijke relatie tussen de verschillende gebieden in binnenstad is beperkt (de binnenstad excentrisch in de stad gelegen en vormt het spoor een extra barrière voor inwoners om vanuit de woonwijken het stadscentrum te bezoeken).
- Detailhandel voornamelijk gevestigd tussen Stationsgebied en Roode Steen. Andere functies verspreid over de binnenstad. Het 'oude winkelrondje' is het kernwinkelgebied, het drukste gebied. Routing zou hier verbeterd kunnen worden.

Week van de Omgevingsvisie

- Winkels moeten blijven voor de leefbaarheid maar winkels zoals meubelwinkels etc. kunnen een plek vinden buiten het centrum. De winkels ook meer centreren, dus niet om de zoveel winkels weer lege winkelpanden.
- Goedkope ruimtes voor startende ondernemers op aantrekkelijke plekken
- Hoogopgeleiden en dat type bedrijven hier naartoe (Westfriesland/ Noord-Holland-Noord) halen (voorbeeld Zorg/Seedvalley; dit zorgt voor een spinoff van succesvolle lokale kennis)
- Hoorn is niet bruisend genoeg voor het studentenleven
- Met een centrumfunctie moet je ook de kansen door innovatie pakken! Waar wil je economisch sterk in zijn? Je afhankelijkheid moet niet te groot zijn als stad.
- Wees proactief en toon lef en tracht unieke concepten (winkel) formules te verleiden om zich te vestigen in Hoorn. Zoek het in ambacht en niet in uitgekauwde formules. Beleving van de stad kan zo meer worden gefaciliteerd. Het kleinschalige kan Hoorn groot maken!
- Maak Hoorn een stad van formaat. Zodat Hoorn zichzelf kan bedruipen.
- Benutten wat er allemaal is, met name in het West-Friese. Dit zijn lokale bedrijven en gebruik maken van je eigen kracht. Hier heb je je eigen grond – geen pacht. Zet je kracht op het verleiden van je eigen ondernemers. Die doen het nu allemaal al heel goed. Nu gaat er groei verloren. Voortbouwen op het bestaande en dat verder laten groeien.

GEMEENTE HOORN

'Het kleinschalige kan Hoorn groot maken!'

'Wees proactief en toon lef en tracht unieke concepten!'

6. Levendige en gastvrije stad

legenda

- Spelen, beweging, samenkomst in de openbare ruimte
- Verbinding zoeken tussen oud en nieuw: behoud historie
- Spreiding evenementen, ook bij stadsstrand en havenfront
- Verbeteren kwaliteit jachthaven
- Verblijfsrecreatie voor verschillende doelgroepen
- Aandacht voor jongeren en studenten in binnenstad
- Regionale samenwerking toerisme: Amsterdam ontlasten
- Verbeteren en aansluiten (historische) vaarwegen
- Cultuurhistorische waarden als basis voor ontwikkelingen
- Behouden, zichtbaar maken en beter ontsluiten erfgoed
- Duurzaam gebruik van erfgoed: bij leegstand transformatie
- Branding en profilering Hoorn
- Cultureel centrum creëren in de binnenstad
- Linten moeten beschermd worden
- Religieus erfgoed moet behouden blijven
- Water terugbrengen in de binnenstad
- Gedempte wielen en voorland terugbrengen
- Park achter Grashaven
- Stabiele groei cruisevaart, voorzien van infra en markt om groei te ontwikkelen
- Verblijfsmogelijkheden (hotel, camping, B&B)
- Kust biedt ruimte: vergroten aantrekkelijkheid, verbeteren economisch-recreatief profiel, uitstraling en imago van Hoorn
- Opkomst belevingseconomie en recreatie

Trends en ontwikkelingen

- Voor de coronacrisis was er een stabiele groei van de cruisevaart (witte en bruine vloot) en daarmee een groeiende uitdaging om deze groei te voorzien van een passend en meegroeiend toeristisch product, benodigde infra en de juiste marktpartijen om deze groei te coördineren en ontwikkelen. Hoe dit er over enkele jaren uitziet is vanwege onzekerheid rondom de coronoa-crisis lastig in te schatten.
- Verwachting is dat de groeiende lijn van toerisme en horeca op lange termijn zich na de coronacrisis zal herstellen.
- Opkomst belevingseconomie (toename van het bezoek van toeristen en dagjesmensen aan steden, culturele activiteiten en events). Westfriesland heeft vanwege haar ligging aan de kust, mooie Hollandse steden en aantrekkelijk landelijk gebied potentie om de groeiende vrijetijdseconomie te bedienen.
- Er bestaat een extra nadruk op het beschermen van erfgoed door behoud van verhalen, het narratief en publieksparticipatie.

Opgaven

- Meer ruimte voor spelen. De openbare ruimte is essentieel voor het samenkomen van mensen en opgroeien van kinderen.
- De openbare ruimte zo inrichten dat deze bijdraagt aan beweging, spelen, ontdekken, samenkomen/ontmoeting en meedoen.
- Verbinding zoeken met de oude en nieuwe delen. Alle ingrediënten in huis om geschiedenis als platform te koppelen aan de toekomstige ontwikkelingen. Behoud van bijvoorbeeld historisch centrum, kerken, linten en stolpen van goort belang.
- Houd evenementen en gebruik ook het stadsstrand/havenfront hiervoor. Evenementen – evenwichtige spreiding van evenementen gebaseerd op de onderscheidende kwaliteiten van een plek.
- Het verbeteren van de kwaliteit van de jachthavens.
- Maak verblijfsrecreatie voor verschillende doelgroepen.
- Specifiek aandacht voor jongeren en studenten in binnenstad t.b.v. levendigheid.
- Regionale samenwerking om toeristen voor langere tijd naar Westfriesland te trekken en Amsterdam hiermee te ontlasten – toeristische promotie
- Herstructurering van verblijfsrecreatie
- Verbetering van vaarwegen.
- In binnenstad Hoorn werken aan een compacte stad en het verbinden van toeristische events waarmee Hoorn op de (toeristische) kaart wordt gezet.
- Het duidelijk maken van cultuurhistorische kernwaarden en deze gebruiken als basis voor ruimtelijke ontwikkelingen. Daartoe worden o.a. actuele monumentenkaart en cultuur- en bouwhistorische waardenkaarten opgesteld.
- Het behouden, zichtbaar maken en ontsluiten van erfgoed + omgeving, onder andere door het verlenen van informatie en subsidie.
- Stimuleren van duurzaam gebruik van erfgoed en leegstand tegengaan.

Bestaande beleidsuitspraken

- Ontwikkeling toerisme: van belang om in te zetten op verlenging van verblijfsduur. Daarnaast lusten en lasten zoveel mogelijk in evenwicht.
- Branding en profilering van Hoorn verbeteren – voor velen zijn de Hoornse kwaliteiten nog onbekend, terwijl een prachtige binnenstad heeft en mooi is gelegen aan het Markermeer. Er moet krachtiger worden ingezet op de profilering, voor recreatie en toerisme, maar ook voor wonen.
- Een integrale en actieve benadering van erfgoed. We willen de kwaliteiten van Hoorn versterken vanuit een integrale en actieve benadering van het aanwezige erfgoed. Erfgoed als kans, waarbij wordt gekeken wat vanuit de identiteit van Hoorn bij een nieuwe ontwikkeling kan bijdragen aan de stad. (Erfgoedvisie).
- Ruimtelijke kwaliteiten binnenstad versterken (Binnenstadvisie)
- Programma Waterfront belangrijke peiler voor aantrekkelijke stad en recreatie.

Kansen en zorgen

- Specifieke wens: een cultureel centrum creëren in de binnenstad.
- De (ruimtelijke kwaliteit van) linten goed beschermen.
- Kansen bij leegstand van monumenten / herbestemming. Inzetten op het aanbieden van transformatiemogelijkheden bijvoorbeeld. Bijvoorbeeld woonfuncties koppelen aan historische bebouwing.
- Vastgelegde afstanden tussen woningen en speeltuinen (ruimteclaim)
- Religieus erfgoed – moet behouden blijven, maar ook een passende nieuwe functie krijgen bij leegstand, waarbij de architectuur en religieuze achtergrond uitgangspunt is. (relatie Kerkenvisie)
- Ligging aan het water en de historische waterverbindingen en de vele monumenten toeristisch-recreatief benutten.
- De historische laag vormt een onwrikbaar kader voor de beleving van de binnenstad. De potenties van deze waarden worden bij voorkeur benut in beleid en nieuwe ontwikkelingen
- Water in binnenstad terugbrengen
- Gedempte wielen en voorland terugbrengen
- Park achter Grashaven
- De kust biedt de ruimte om:
  - de aantrekkelijkheid van Hoorn te vergroten;
  - het economisch-recreatief profiel te verbeteren;
  - de branding, de uitstraling en het imago van Hoorn te versterken
- De omgeving van monumenten verankeren in de omgevingsvisie en omgevingsplan.
- Huisvesting diverse culturele voorzieningen. Mogelijkheden voor een 'Centrum voor de Kunsten', bijvoorbeeld in de Poort van Hoorn.

Week van de Omgevingsvisie

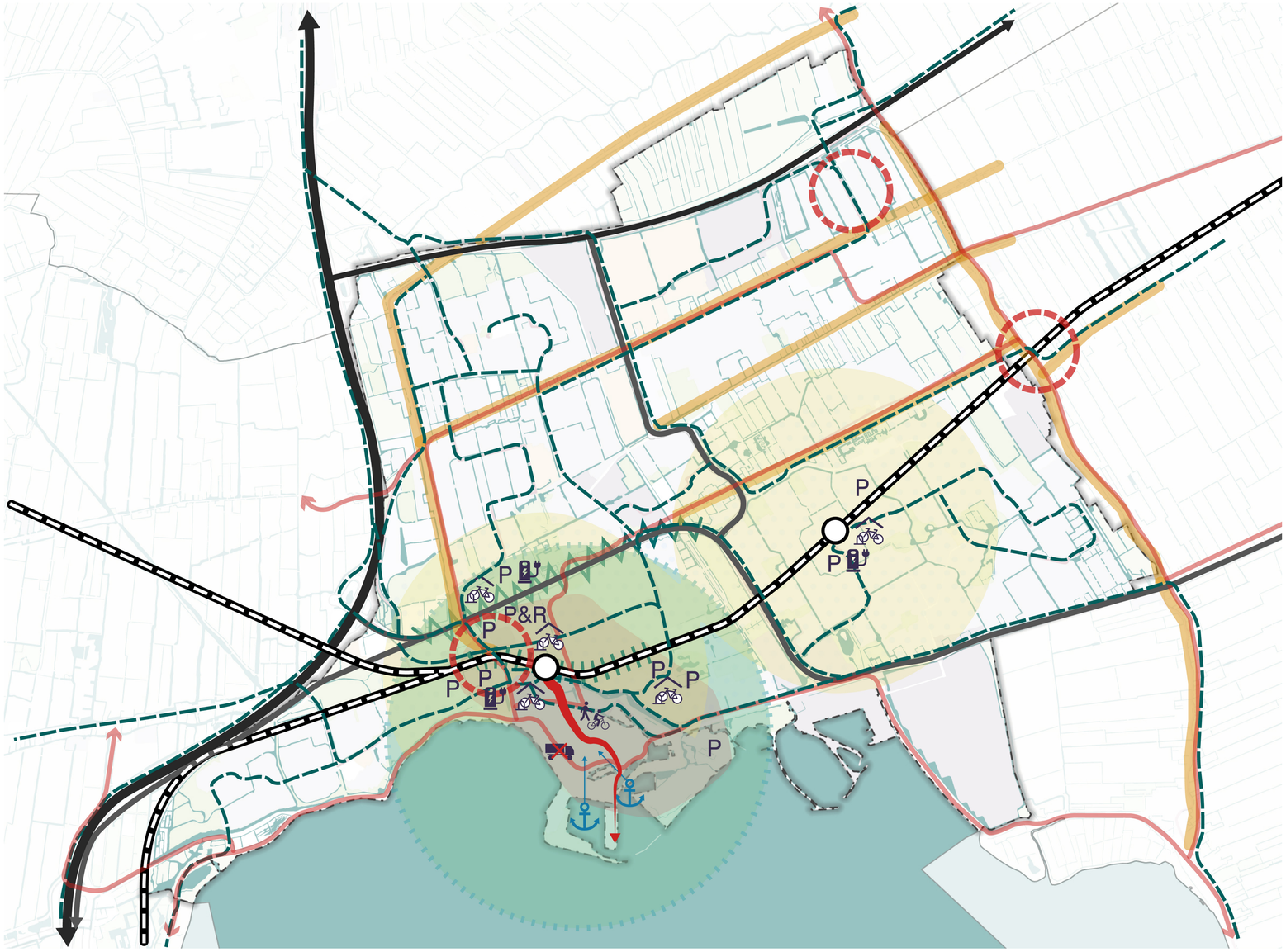
- Aantrekken van cultuur; klassieke muziek, orkesten en opera.
- Muziektent St Pietershof voortdurend benutten en toegankelijk maken.
- Roode Steen meer levendig maken en toevoegen van terrassen.
- De houten pergola bij de ingang van het Willem Wiese Park vernieuwen.
- Er is een duidelijk tekort aan openbare toiletten wat resulteert in wildplassen of grote boodschap ergens moeten doen waar het niet mag. Laat meerdere kunstenaars een leuk openbaar toiletgebouw ontwerpen.
- Het gedeelte bij Oranje Buiten verder uitbreiden ten gunste van vertier en recreatie.
- Maak van Hoorn een bruisende levendige stad met gratis openluchtmuziek, leuke overdekte foodmarket, veel laagdrempelige kunst en toneel initiatieven, een openluchttheater, filmvoorstellingen, disco, poppodium en meer vertier. Maak een ontmoetingsplek voor ouderen, jongeren en die toegankelijk is voor gehandicapten.
- Maak toegankelijke drinkwatervoorzieningen.
- De witte vloot (riviercruise) is een probleem op zich. Het is mooi dat die toeristen in Hoorn komen, maar ze moeten dan ook wel in de stad blijven en daar hun geld uitgeven. Nu gaan ze vaak linea recta naar de bollenvelden en dan heeft Hoorn er niets aan. Dus: niet alleen de lasten, maar ook de lusten. Dus: goede programma's en arrangementen aanbieden, streven naar verlenging van de verblijfsduur, etc.
- Historie is meer dan stenen, het gaat vooral om verhalen. Die moeten we zichtbaar en beleefbaar maken.
- Qua beleving van erfgoed: probeer iets te doen aan het grote aantal parkeerborden in de binnenstad (vaak tegen of voor monumentale panden). Hetzelfde geldt voor meterkasten en vergelijkbare bouwsels. Sowieso verdient de kwaliteit van de openbare ruimte veel meer aandacht. Ook de winkelpuien spelen daarin een belangrijke rol.
- Kansen voor kleinschalige watersport (zeilbootjes, suppen etc.)

GEMEENTE HOORN

'Hoorn is sprookjesachtig mooi – het landschap, de cultuurhistorie en het stadsstrand bieden legio kansen!'

'Hoorn mag meer lef hebben en verdient cultuur, creativiteit en reuring!'

7. Goed bereikbare stad

Trends en ontwikkelingen

- Transitie duurzame mobiliteit.
- Nieuwe mobiliteiten op fietspad (op verschillende snelheden).
- Opkomst deelmobiliteit
- Veranderende rol van de auto in de stad. Meer ruimte voor langzaam verkeer.

Opgaven

- Faciliteer meer fietsstallingen.
- Goede hoofdfietsroutes.
- Meer ruimte voor voetganger en fietser in de binnenstad, en minder voor de auto.
- Verbindt de havens met de binnenstad.
- Voldoende parkeervoorzieningen; evt. herzien parkeernormen.
- Duurzame mobiliteitsvoorzieningen en aanleggen oplaadpunten + ondergrondse infrastructuur.
- Stationsgebied onderdeel van de stad maken (Poort van Hoorn).

Bestaande beleidsuitspraken

- Het maken van een goed voetgangersnetwerk is een opgave waarin het draait om details. Cruciaal: routes van en naar het centrum en de voorzieningencentra (concept mobiliteitsvisie).
- Nieuwe structuurdragers creëren voor het fietsnetwerk. Fietsroutes momenteel een opeenstapeling van kris-krasroutes. In een scenario met lange lijnen als ruimtelijke structuurdragers voor het fietsnetwerk spelen de dorpslinten een cruciale rol. Dit vraagt om een herinrichting naar een situatie waarbij de fietser centraal staat in het wegbeeld en waarbij de auto te gast is (concept mobiliteitsvisie).
- Openbaar Vervoer (concept mobiliteitsvisie).
- Meer attractiviteit van het OV
  - » Efficiënte exploitatie
  - » OV-netwerk beter afstemmen op het wegprofiel
- OV toekomstbeeld 2040: In 2040 maakt het OV samen met de fiets en de auto onderdeel uit van een geïntegreerd en uitstootvrij systeem waarmee bewoners en bezoekers snel, milieuvriendelijk en efficiënt van deur tot-deur kunnen reizen. In het metropolitane kerngebied ligt het primaat bij lopen, fietsen en is een sleutelrol weggelegd voor het openbaar vervoer (concept mobiliteitsvisie).
- Capaciteit van de Strip, Case Oostelijke Randweg en stationsovergang Keern (inclusief eventuele Carbasiustunnel) > mogelijke ingrepen voor knelpunten huidige infrastructuur (concept mobiliteitsvisie).
- Bereikbaarheid op maat: geldt voor zowel de vervoerswijze als voor de ontsluiting en parkeerbehoefte (concept mobiliteitsvisie).
- Mix aan modaliteiten: grootschalige voorzieningen met een regionale doelgroep op goede bereikbare plekken nabij infrastructuur vs. aantrekkelijke, kleinschalige plekken met beperktere parkeermogelijkheden waar verblijfsfunctie centraal staat (concept mobiliteitsvisie).
- Verdichting rond het station (concept mobiliteitsvisie).
- Geen zware verkeer in historische binnenstad (concept mobiliteitsvisie).
- Kleinschalig parkeren voor inwoners en korte boodschap in binnenstad zelf. Geen stimulering voor bezoekers om binnenstad in te rijden. Grotere parkeermogelijkheden aan randen van de stad (concept mobiliteitsvisie).
- Barrière Provincialeweg voor wandel en fietsverkeer slechten.

Kansen en zorgen

- Hoorn krijgt het verwijt dat er te weinig aandacht is voor verkeerstromen die plaatsvinden bij nieuwe ontwikkelingen, waardoor problemen ontstaan op de huidige infrastructuur.
- Verkeersafwikkeling maar ook ruimte voor andere mobiliteiten.
- Binnenstad is excentrisch in de stad gelegen, waardoor de gemiddelde afstand vanuit woonwijken relatief groot is. Bovendien vormt het spoor een extra barrière.
- De nabijheid van het station zorgt voor goede OV-bereikbaarheid. OV wordt echter door weinig binnenstad-bezoekers gebruikt.
- Verbindende schakels tussen buurten zijn er zeer beperkt en ook kwaliteit van voetgangerspaden is op sommige plekken onder de gewenste maat (concept mobiliteitsvisie).
- Fiets wordt veel gebruikt, maar soms nog ondergeschikt aan de auto. Hierdoor soms weinig ruimte op de weg, geen sprake van aaneengesloten lijnen met een continue, herkenbare uitstraling. Routing ontbreekt (concept mobiliteitsvisie).
- Op de historische dorpslinten delen auto's, bussen, fietsers en wandelaars de schaarse ruimte. Brede dimensionering van de autoweg maakt hard rijden mogelijk (>50 km/h). De linten vervullen voor autoverkeer een lokale functie (concept mobiliteitsvisie).
- Streekbuslijnen: De routes (alle grote kernen verbinding met Hoorn) zorgen voor een grote oppervlaktedekking: de bushalte is nooit ver weg, maar de frequenties zijn vaak wel vrij laag. Hierdoor gebruik ook laag.
- + Treinbediening Hoorn onder druk (IC spits geschrapt in 2021) (concept mobiliteitsvisie).
- Kans om de leefbaarheid/leefkwaliteit ten aanzien in de buurten aan te pakken. De opzet van de groeikernwijken maakt dat de verkeerscirculatie per erf / cluster kan worden aangepakt zonder dat dit consequenties heeft voor de buurtstructuur. Aan de randen van de erven is een overschot aan parkeerplaatsen. Dit maakt herverdeling van geparkeerde auto's en daarmee herinrichting van erven mogelijk (concept mobiliteitsvisie).
- De troeven van Hoorn liggen relatief geïsoleerd. Een 'rode loper' van het station richting Oostereiland ontbreekt.
- De ontwikkeling van winkelgebied wordt verkleind (detailhandelvisie), dit versterkt de isolatie van de hotspots. De hoofdroute vanaf het station naar de binnenstad is voornamelijk in gebruik als parkeerplek voor auto's en fietsen. Ruimte voor de voetganger is er zeer beperkt. Aanpak inrichting straatprofiel is noodzakelijk voor meer ruimte langzaam verkeer en groen (komt ook ten goede van de zichtbaarheid historische bebouwing) (concept mobiliteitsvisie).
- Veel straten in de binnenstad van Hoorn zijn anders in te richten zonder dat het de autotoegankelijkheid van het totale centrum aantast + mogelijkheden voor goede parkeerplekken en bereikbaarheid ervan aan randen centrum (concept mobiliteitsvisie).
- Totaalpakket van maatregelen kansrijk (inclusief tunnel, ontvlechting routes en nadruk op langzaam verkeer)

Week van de Omgevingsvisie

- Houd rekening met mensen met een (visuele) beperking. Voorbeeld: herinrichting Kerkplein conform shared space principe.
- Idee: parkeren in de binnenstad meer beperken tot bewoners (vergunningen), bedrijven, mensen met een beperking, etc. Voor overig winkelend en toeristisch publiek geldt dat ze in principe buiten de binnenstad parkeren. Dat maakt je stad veel aantrekkelijker.
- Parkeren in veel woonbuurten is ook een probleem, bijvoorbeeld in Hoorn-Noord. Die wijken zijn aangelegd met een (te) lage parkeernorm. Bij verder verdichten is dit dus een belangrijk aandachtspunt.
- Auto's die niet de stad of de binnenstad binnen komen, hoeven ook niet te parkeren. Auto's buiten de binnenstad afvangen of sluipverkeer voorkomen zijn dus belangrijke instrumenten.
- Idee voor de Provincialeweg: de hoofdroute verlagen, zodat de doorstroming verbetert.
- Ook de Strip loopt regelmatig vol, door het daar gekozen profiel. Aan de andere kant: in een echte stad staat het verkeer wel eens stil.
- Versterk de fietsinfrastructuur en het openbaar vervoer en ontmoedig op die manier het autoverkeer. Dus: zorg dat mensen niet de auto hoeven te nemen. Deelmobiliteit geeft wat dat betreft ook kansen.
- Ontmoedigen van het autoverkeer betekent ook: geen tunnel naar de binnenstad.
- Dubbel spoor doortrekken naar Blokker/Hoogkarspel en Schiphol-sprinter door laten rijden.
- Idee: kleinschalige stadsdistributie en fietskoeriers. Dat scheelt veel (zwaar) verkeer in de binnenstad.
- Openbaar vervoer naar de wijken en naar de dorpen in de omgeving verdient verbetering.
- Focus op een goede, laagdrempelige en snelle verbindingen tussen station en plaats(en) van bestemming.
- In de toekomst zou het verkeer veel beter moeten doorstromen in het centrum van Hoorn. Een oplossing zou gezocht kunnen worden door een tunnelbak voor de trein te maken vanaf de middenweg tot voorbij de Koepoortsweg.
- Zorg voor kleinschalig elektrisch vervoer in de stad en van de parkeerterreinen buiten de stad naar het centrum. Zo wordt Hoorn weer een heerlijke leefbare stad voor bewoners en met zijn geschiedenis en nieuwe uitstraling een heel interessante stad voor toeristen.

legenda

- Faciliteren meer fietsenstallingen
- Goede hoofdfietsroutes
- Minder auto in binnenstad, meer ruimte fietser/voetganger
- Verbindt havens met binnenstad
- P Voldoende parkeervoorzieningen aan de randen van de stad
- Duurzame mobiliteit: infra ondergronds en laadpalen
- Stationsgebied als onderdeel van de stad (Poort van Hoorn)
- Mogelijke ingrepen voor knelpunten huidige infra
- Verdichting rondom station
- Geen zwaar verkeer binnenstad
- Barrière Provincialeweg voor wandel- en fietsverkeer slechten
- Spoor vormt barrière
- Afstand vanuit woonwijken naar binnenstad te groot
- Streekbuslijnen: frequenties te laag
- Rode loper station - Oostereiland
- Historische dorpslinten
- Snelweg
- N307
- N506 (Provincialeweg)

GEMEENTE HOORN

'Versterk de fietsinfrastructuur en het openbaar vervoer en zorg er op die manier voor dat mensen niet de auto hoeven te nemen.'

'In Hoorn moet je twee gebieden aan elkaar zien te rijgen.'

8. Sociale en gezonde stad

legenda

- Meer voorzieningen: onderwijs, sport, zorg, buitenspelen, cultuur
- Samenvoegen sportlocaties en IKC vorming
- Versterken centrumfuncties
- Vermenging wonen en werken met koppeling aan wijkcentra's: culturele cohesie
- Groen en blauw behouden en uitbreiden i.v.m. gezondheid
- Passend wonen: zoveel en zo lang mogelijk zelfstandig
- Financiële bijdrage voor bovenwijkse voorzieningen, zoals onderwijshuisvesting
- Sturen op branchering gezonde en ongezonde restaurants
- Inrichten van schuifelzones (veilige verbindingen)
- Integratie onderwijs: onderwijs, sport en kinderopvang
- Vergrijzing in woonwijken: nieuwe woonvormen
- Individualisering en digitalisering (thuiswerken)
- Gemeenschapszin: ruimte voor innovatieve woon(zorg)concepten en bundelingen van voorzieningen
- Druk op mantelzorg neemt toe

Trends en ontwikkelingen

- Sport verplaatst zich naar "individueel" en naar "commercieel".
- Bij onderwijs is de tendens dat er een integratie plaats vindt van kinderopvang en onderwijs, maar ook sport.
- Vergrijzing in woonwijken. Roep om nieuwe woonvormen.
- Nog meer individualisering en digitalisering (incl. thuis werken) met risico tot afbreuk samenleven in de wijken en in de stad (eenzaamheid).
- Sterke gemeenschapszin en zelforganisatie – de zelforganisatie van de maatschappij neemt toe, de burger voert zelf de regie.
- Dat is ook het beleid van de overheid. De regio heeft een sterke gemeenschapszin en wil dit ook faciliteren en stimuleren; ruimte bieden aan innovatieve woon(zorg)concepten en innovatieve bundelingen van voorzieningen.
- Vanwege de versobering van collectieve voorzieningen zoeken burgers meer ondersteuning binnen het eigen netwerk (familie, buurt en mantelzorgers) (Meerjarenbeleidsplan Sociaal Domein). Druk op mantelzorg zal toenemen.
- Meer aandacht voor gezonde meerwaarde van groen in de stad

Opgaven

- 'Meer stad worden' betekent ook dat het aantal voorzieningen moet meegroeien. Reserveer in alle wijken ruimten, maar ook financiële middelen voor maatschappelijke voorzieningen: onderwijs, sport, zorg, buitenspelen en cultuur. Stedelijke voorzieningen als Hoorn 'Meer stad wil worden'.
- Samenvoegen sportlocaties/IKEC vorming en IKC vorming: keuze juiste locatie/ ontwikkeling vrijkomende locaties: juiste ontwikkeling sturen.
- Enkele scholen zijn verouderd en bewegen onvoldoende mee met de vraag.
- Versterken van de centrumfuncties (beïnvloedt de aantrekkelijkheid van de stad: koppeling aantal instellingen).
- Vermenging met wonen en werken en de koppeling aan wijkcentra's als kleinschalige platforms voor culturele cohesie.
- Groen (en blauw) behouden en waar mogelijk uitbreiden i.h.k.v. gezondheid
- Hoorn zet met het concept positieve gezondheid in op onderstaande thema's:

KWALITEIT VAN LEVEN · **SOCIAAL PATICIPEREN** · **DAGELIJKS FUNCTIONEREN** · **LICHAAMS-FUNCTIES** · **MENTAAL WELBEVINDEN** · **ZINGEVING**

Bestaande beleidsuitspraken

DOELSTELLING	LEEFGEBIED	OPGAVE
Meekomen	Samenleven Werk Vrije tijd	In Hoorn kijken we om naar elkaar. Iedereen die kan, is aan het werk of participeert, waar nodig met ondersteuning. Iedereen kan meedoen aan de samenleving en deelnemen aan activiteiten in de vrije tijd.
Rondkomen	Inkomen Financiën	Inwoners hebben een inkomen waarmee zij kunnen voorzien in hun levensonderhoud. We helpen inwoners met financiële problemen en schuldenproblematiek te voorkomen.
Vooruitkomen	Wonen Ontwikkelen Veiligheid Gezondheid	Iedereen heeft een passende plek om te wonen en woont zoveel en zo lang mogelijk zelfstandig. Kinderen en jongeren kunnen zich optimaal ontwikkelen. Kinderen en jongeren groeien veilig en geborgen op. Het maken van een gezonde keuze wordt gestimuleerd.

Kansen en zorgen

- De sociaalmaatschappelijke uitdagingen zijn verbonden met elkaar en vragen om een integrale aanpak (zorg, participatie, onderwijs, wonen, etc).
- Armoede en uitsluiting: Hoorn heeft ten opzichte van het landelijk gemiddelde meer inwoners met een lager inkomen, een hoger aantal faillissementen, weinig inwoners in de schuldhulpverlening (ook een laag aantal aanmeldingen) en een hoge uitval na aanmelding. Het percentage huishoudens met een langdurig laag inkomen (vier jaar of langer) is 2,9%. Dit is in de regio Noord-Holland Noord het één na hoogst. Armoede kan leiden tot sociale uitsluiting en (langdurige) armoede kan leiden tot afname van het aantal levensjaren (in goede gezondheid). De kans op armoede is het hoogst bij eenoudergezinnen, alleenstaanden tot 65 jaar, niet-Westerse huishoudens (bijna kwart van inwoners heeft migratie-achtergrond westers/niet-westers) en bijstandontvangers. (Meerjarenbeleidsplan Sociaal Domein)
- Tweedeling leefstijlen: Er bestaan in Hoorn grote verschillen in leefstijl en gezondheidsontwikkeling van inwoners, gerelateerd aan de sociaal-economische status (SES). Mensen uit de lagere inkomensklassen voelen zich vaak minder gezond, hebben vaker langdurige beperkingen en vaker één of meer chronische aandoeningen. (Meerjarenbeleidsplan Sociaal Domein)
- Financiële bijdrage nodig voor (bovenwijkse) voorzieningen zoals onderwijshuisvesting
- Sturen op branchering gezonde en ongezonde (fastfood-) restaurants
- Inrichten van schuifelzones (veilige verbindingen / goed bereikbare voorzieningen)
- Fusie/verplaatsingen sportverenigingen

Week van de Omgevingsvisie

- Kansen liggen er ten aanzien van de voedselkwaliteit en -gezondheid: rond scholen, in sportkantines, in supermarkten, etc. Daar is veel winst te behalen en dat heeft deels een ruimtelijke component (routes naar scholen bijvoorbeeld). Deels is dit een landelijk probleem, maar ook lokaal kun je wat doen (GGD).
- Als Hoorn gaat groeien is inzet/aandacht nodig voor (meer) verenigingen zodat de sociale cohesie gewaarborgd of versterkt wordt. Ze zijn het cement van de samenleving.
- Tegengaan van geluidshinder A7 Grote Waal.

GEMEENTE HOORN

'De inrichting van de openbare ruimte moet bijdragen aan het tegengaan van overgewicht' (GGD)

9. Duurzame en innovatieve stad

Trends en ontwikkelingen

- Klimaatverandering; o.a. water- en hittestress.
- Energietransitie (besparing en opwekking) - verduurzaming woningvoorraad en bedrijfspanden (van gaf af, isolatie, etc.) + grootschalige duurzame energieopwekking.
- Biodiversiteit gaat achteruit.

Opgaven

- Klimaatadaptatiemaatregelen (vooral in openbare ruimte) bij stedelijke herstructurering en nieuwbouw:
  - » Inzet op Operatie Steenbreek
  - » Nieuwe aanplant van groen
  - » Aanleg groene gevels en daken
  - » Water afvoeren en vasthouden: natuurlijke waterberging (wadi's), een buffervoorziening die regenwater infiltreert, of overloopgebieden
  - » Rioleringsopgaves – capaciteit verhogen bij verstedelijking
- Circulaire economie faciliteren
  - » Hergebruik waardevolle grondstoffen en beter scheiden van het huishoudelijke afval (ook aanpassen afvalinzamelingssysteem en plaatsen ondergrondse vuilcontainers)
  - » Circulair bouwen
- Groen
  - » Bescherming van de (monumentale) bomen en groenstructuur in de stad. Hoofdgroenstructuren behouden en beter met elkaar verbinden.
  - » Beschermen van de parken, longen van Hoorn
  - » Inwoners zijn zich meer bewust van het belang van het groen in de leefomgeving.
  - » Inwoners zijn zich meer bewust van wat er gebeurt in de stad op het gebied van groen.
  - » Er ontstaat meer participatie en samenwerking in het groen
  - » Aanbrengen van randen en een natuurlijke opbouw in bosplantsoen.
  - » Vergroten van biodiversiteit in de groene verbindingen.
  - » Beschermen van toekomstbomen.
  - » Parken en grotere groengebieden zijn verschillend en bieden specifieke gebruiksmogelijkheden.
  - » Verschillende vormen van gebruik zijn mogelijk.
  - » Verbindingen tussen groene gebieden worden versterkt of ontwikkeld.
  - » Er is meer diversiteit in het groen met als doel het versterken van de uitstraling.
  - » Toekomstbomen en heesters kunnen zich volwaardig ontwikkelen
  - » Per wijk meerdere plekken waar het prettig verblijven is.
  - » Verminderen van het versteende oppervlak door vergroening.
  - » Het vergroten van het waterbergend vermogen.
  - » Verbeteren van het duurzame beheer.
- Energietransitie
  - » Verduurzamen van bestaande woningvoorraad
  - » Verduurzamen van bedrijvigheid
  - » Verduurzamen van monumentale panden
  - » Uitwerking van de RES warmtetransitievisie; Hoorn aardgasvrij, zonne-energie, warmtenet, overige energie-bronnen/winning
- Ondergrond
  - » 3D-ordening; een gedegen kabel- en leidingennetwerk
  - » Bodemkwaliteit?
- Water
  - » Waterplan richt zich op vijf doelen: veiligheid, gezondheid, veerkracht, cultuurhistorisch erfgoed en beleving.

Bestaande beleidsuitspraken

- Duurzaam, toekomstbestendig en betaalbaar
  - » Transitie duurzame woningvoorraad (o.a. Transitievisie Warmte).
  - » Duurzame warmte Centraal in de Energiemix staan de duurzame warmteoplossingen. De verwachting is dat ongeveer 80% van de gebouwde omgeving in Hoorn met een collectieve warmteoplossing verwarmd gaat worden. De overige 20% zal met individuele oplossingen verwarmd worden. Deze verdeling is gebaseerd op de lokale omstandigheden in de bodem waaruit blijkt dat er een (zeer) goede potentie voor geothermie is, de aanwezigheid van de grote hoeveelheid oppervlaktewater dat kan dienen als warmtebron en de type bebouwing in Hoorn.
  - » Klimaatbestendige woonomgeving (waterveiligheid, droogte, hittestress). Versterken van de groenstructuur en vergroten van biodiversiteit (en ook inwoners hiervan bewust maken). Verminderen versteend oppervlak door vergroening en vergroten van waterbergend vermogen.

Kansen en zorgen

- Zowel de opgave 'Meer stad worden' als de energietransitie zorgen dat de druk op de ondergrondse ruimte toeneemt.
- Realiseren van transformatiehuisjes, plekken voor opwekken van geothermie, upgraden van onderstation, plaatsen van WKO's.
- De energietransitie zorgt voor een toename aan nieuwe vormen van energietransport- en opslagsystemen zoals een warmtenet, warmte-koudeopslag, elektrische laadpalen. Dit vraagt extra ruimte in de boven- en ondergrond.
- Groen geeft structuur aan de stad en wordt ook zeer gewaardeerd. Denk aan parken, bomenlanen en monumentale bomen. Het houdt oude landschappen en historische structuren levend.
- Riolering, doordat riolering een onderliggende structuur in de wegen is zijn de rioleringswerkzaamheden een dwingende factor in de onderhoudsfrequentie van wegen.
- Parkachtige ontikkeling zuidrand West-Frisiaweg

Week van de Omgevingsvisie

- Aandacht voor een nieuwe buffer voor drinkwater (ondergrondse opslag) (PWN).
- Hoorn heeft mooie parken, maar van park naar park lopen is lastig. Realiseer doorlooproutes met conflictvrije kruisingen e.d.
- Clean up Hoorn, het opruimen van zwerfafval is een mooi burgerinitiatief wat verder kan worden uitgerold voor andere projecten/initiatieven.
- Verduurzaming en klimaatadaptie, vraagt ontzettend veel denkkracht, organisatietalent en uitvoeringswerk. Want er is nogal wat te doen in Hoorn! Hierin moeten ook op het gebied van onderwijs en opleidingen, op verschillende schaalniveaus op worden ingestoken. Hiermee kun je prachtig je lokale werkgelegenheid versterken (zonder deze altijd te moeten inhuren).
- Hoorn kan investeren in de informatievoorziening waar het gaat om de energietransitie en bijvoorbeeld van het gas af gaan. Denk aan een energieloket, of een duurzaam bouwloket.
- We moeten haast maken met duurzame energie: overal zonnepanelen op de daken.
- Idee: park aan het IJsselmeer met de voetbalvelden inrichten als een groene zone. Richt je als Hoorn naar het water. Er is veel potentie op het waterfront, maar nu ingericht met bedrijvigheid, en sport. Meer gebruiksoppervlak maken voor ontmoeting en groen. En hier vooral inzetten op leefbaarheid.
- Kansen om ook het stadsstrand groen in te richten.
- Er zijn al initiatieven in Hoorn om tuinen te vergroenen maar het zou meer moeten gestimuleerd worden (denk aan "tegelwippen")
- Ondergrondse huisvuilcontainers en circulair afval scheiden.
- Toevoegen of inrichten van een groot recreatiegebied.
- Op het terrein van Zwaluwen een mooi stadspark maken.
- Meer groen in de vorm van een héél groot stadspark / bos (Willem Wiesepark is klein). Als voorbeeld het Natuurpark in Lelystad (450 hectare). Hiervoor kan een deel of de gehele Hoornse Hop gedempt kunnen worden en zodoende meer dan 450 hectare park gerealiseerd kunnen worden.
- Wens om Hoorn veel meer in te richten met voedselbossen, pluktijden en gezamenlijke wijkmoestuinen. Niet alleen om zo de gezondheid te verbeteren door bodemdiversiteit maar juist ook om verbinding te creëren en om uit het hoofd in het hart te gaan. Hoe leuk zou het zijn om al wandelend te genieten van een sappige peer of verfrissende appel!
- Wat in Hoorn waardevol is, is dat er ruimte is voor groen. De meeste wijken hebben ruimte voor groen. Dat is belangrijk voor het welzijnsgevoel van veel burgers. Het maakt Hoorn ook aantrekkelijk voor nieuwkomers. De wens om Hoorn zijn groene karakter te laten behouden of zelfs te vergroten.
- Visie KNVV pleit voor een ruig en weelderig landschap en openbare ruimte. Maar dit is wat anders dan het vele onkruid waar je je in de zomer doorheen moet ploegen.

legenda

- Operatie Steenbreek
- Groene verbindingen versterken
- Aanleg groene gevels en daken
- Water afvoeren en vasthouden: wadi's, buffervoorziening
- Capaciteit riolering verhogen
- Hergebruik grondstoffen en beter scheiden huishoudelijk afval
- Circulair bouwen
- Bescherming monumentale bomen en groenstructuur - verbinden
- Bescherming van de parken (longen van Hoorn)
- Participatie en samenwerking in het groen
- Aanbrengen randen en natuurlijke opbouw in bosplantsoen
- Vergroten biodiversiteit in de groene verbindingen
- Specifieke gebruiksmogelijkheden in verschillende parken
- Verduurzamen bestaande woningvoorraad
- Verduurzamen bedrijvigheid
- Verduurzamen monumentale panden
- Uitwerking van RES: warmtenet, aquathermie en all-electric
- Druk op ondergrondse ruimte
- Realiseren transformatiehuisjes, opwekken geothermie, WKO's
- Parkachtige ontwikkeling zuidrand West-Frisiaweg
- Onderzoeken toevoegen park met identiteit

GEMEENTE HOORN

'Zonder groen kun je niet leven!'

'Hoorn heeft mooie parken, maar van park naar park lopen is lastig. Realiseer doorlooproutes met conflictvrije kruisingen.'

10. Veilige stad

legenda

- Aanpak ondermijnende activiteiten (met name in havengebied)
- Bij stadsvernieuwing rekening houden met zichtlijnen, belichting
- Waterveiligheid garanderen
- Aanpak onveiligheid centrum Kersenboogerd
- Verbeterde veiligheid bij meer stad worden
- Klimaatverandering en wateroverlast

- Spoor
- Snelweg
- N307
- N506 (Provincialeweg)

Trends en ontwikkelingen

- Ondermijnende activiteiten
- Geweld, vernielingen en inbraken in afgelopen jaren flink gedaald. Inzetten om deze positieve lijn voort te zetten.
- Mogelijke risico's t.a.v. de energietransitie vroegtijdig agenderen.
- Klimaatverandering en mogelijk wateroverlast.
- We zien een verschuiving van zichtbare en enkelvoudige problemen naar meer onzichtbare en meervoudige veiligheidsproblemen.

Opgaven

- Aanpak ondermijnende activiteiten. Met name havengebied aandachtspunt.
- Zaak om bij wijkvernieuwing rekening te houden met de invloed die de fysieke omgeving heeft op de objectieve (en subjectieve) veiligheid. Denk aan zichtlijnen, voldoende belichting.
- Een goed verlichte stad.
- Van externe veiligheid naar omgevingsveiligheid in de Omgevingswet; aandachtsgebieden aanwijzen.
- Toezicht en handhaving mee laten groeien met het 'Meer stad worden'
- Waterveiligheid garanderen.
- Overlastlocaties aanpakken

Bestaande beleidsuitspraken

- Kersenboogerd: aanpak onveiligheid centrumgebied Kersenboogerd vormgegeven in 'programma Kansen voor Kersenboogerd' – brede, wijkgerichte aanpak
- De komende jaren investeren we in de aanpak van woon-adresfraude.
- Overlastlocaties brengen we in beeld met Intermaris, wijkagent, jongerenwerk en onze BOA's. We stellen een gezamenlijk plan van aanpak op en treden direct op. Doel is om de overlast zo snel mogelijk in te dammen.
- Als wijken zich kenmerken door een bepaalde stedenbouwkundige opzet, is het zaak bij wijkvernieuwing rekening te houden met de invloed die de fysieke omgeving heeft op de objectieve veiligheid (denk aan heldere zichtlijnen in een straat zodat daders niet gemakkelijk uit het zicht kunnen vluchten).

Kansen en zorgen

- De verbinding tussen het veiligheids- en het sociaal domein wordt steeds intensiever, zoals in de Persoonsgerichte Aanpak, de GGZ problematiek en vroeg signalering. Het zwaartepunt in de aanpak is het bieden van zorg en ondersteuning.
- Veiligere inrichting door stadsvernieuwing: bij bouwen van woningen of herinrichten van gebieden kan winst gehaald worden met betrekking tot veiligheid. Bijvoorbeeld heldere zichtlijnen, voldoende openbare verlichting, geen openbare portieken, etc.
- Bij 'Meer stad worden', hoort ook de ontwikkeling naar meer stedelijke veiligheidsproblemen. Zoals overlast, ondermijning, criminaliteit, inbraken, etc.
- De politiecapaciteit zal niet (direct) meegroeien.

Week van de Omgevingsvisie

- Nieuwe energievormen als geothermie en waterstof hebben specifieke veiligheidsrisico's (Veiligheidsregio)
- De fysieke veiligheid is op dit moment goed op orde en het is zaak om dat zo te houden (Veiligheidsregio)
- Ruimte voor jongeren om zich te ontplooien. De veiligheid in de Kersenboogaard is ook terug te herleiden naar verveling.
- Meer 30 kilometerzones; op veel plekken in Hoorn wordt er te hard gereden; binnenstad, Willemsweg, Oude Doelenkade en Koepoortsweg.

'De fysieke veiligheid is nu op orde, maar door de energietransitie en de verdichtingsopgave staat deze onder druk. Onze gezamenlijke taak is dit niet te laten gebeuren!' (Veiligheidsregio)

'Er mag best betere verlichting komen in achtersteegjes. Het is best donker in de nacht.'

GEMEENTE HOORN

11. Overzicht resultaten participatie

Proces

In de afgelopen periode zijn de hoofdopgaven voor Hoorn en deze contourennota besproken met de stad. Daarbij hebben inwoners, ondernemers, lokale en regionale ketenpartners en maatschappelijke organisaties tijdens verschillende participatiemomenten de mogelijkheid gehad om mee te denken over de inhoud.

- Met de regionale ketenpartners van Hoorn , Provincie Noord-Holland, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, PWN, GGD, Veiligheidsregio Noord-Holland Noord en Omgevingsdienst Noord-Holland Noord is op 7 april het gesprek over de contourennota gevoerd.
- Twee avonden is er het gesprek gevoerd met de inwoners van Hoorn, op 6 en op 14 april 2021. In totaal hebben ongeveer negentig bewoners meegedaan aan deze digitale gesprekken.
- Met het maatschappelijk middenveld (organisaties, instanties en verenigingen) en bedrijven en ondernemers is het gesprek gevoerd in de avonden op 20 en 21 april 2021. Ongeveer dertig partijen hebben actief aan deze gesprekken deelgenomen.

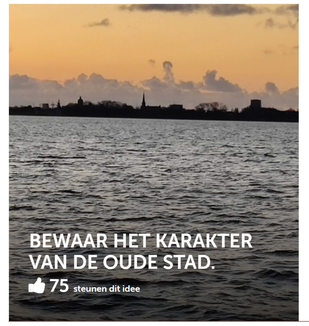
Via het forum 'Voor een mooie stad' was er de mogelijkheid om aan te geven wat men waardevol acht in Hoorn en waar nog behoefte aan is. Hiervan hebben 47 mensen gebruik gemaakt. Enkele ideeën kwamen overeen en zijn samengevoegd, zodat er 37 unieke ideeën overbleven. Op deze ideeën is in totaal 394 keer gestemd.

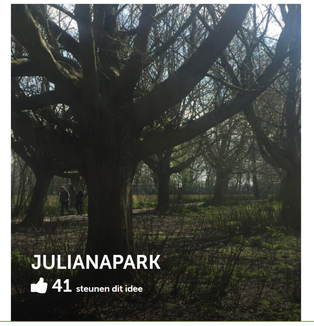
Op de gemeentewebsite was er de mogelijkheid een enquête in te vullen met vragen over de toekomst van Hoorn. 439 mensen hebben gebruik gemaakt van deze mogelijkheid en de enquête ingevuld.

Daarnaast hebben we van onder andere Prorail, Provincie Noord-Holland en Oud-Hoorn aanvullende reacties ontvangen. Op basis van deze reacties, gesprekken en de resultaten van de enquêtes is deze contourennota verder verrijkt en aangescherpt. Het heeft ook veel input voor de volgende stap (het opstellen van de omgevingsvisie) opgeleverd.

Top 3 - Voor een Mooie Stad

Dit is waardevol

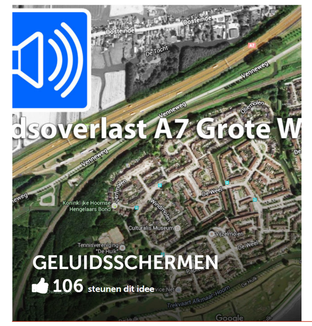

Hier is behoefte aan

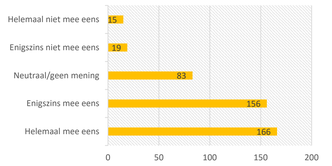

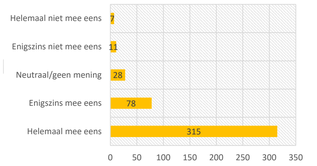

Stellingen en resultaten Enquête

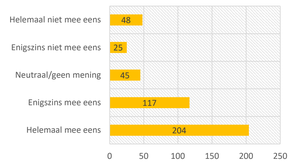
1. Met nieuwe woonmilieus zoals collectief wonen in het groen en relaxte stedelijkheid kunnen we jongeren en jonge gezinnen vasthouden en aantrekken in de gemeente Hoorn.

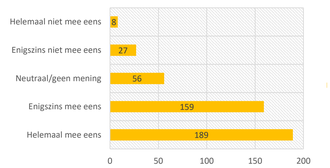

2. Het is belangrijk om hogere gebouwen objectief te beoordelen op valwinden, zichtlijnen, schaduw e.d.

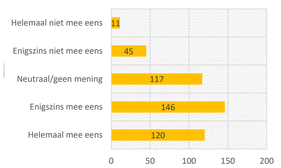

3. Hoe hoger een gebouw, hoe belangrijker de vormgeving.

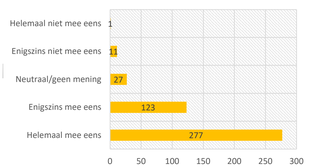

4. Het nieuwe stadsstrand zal een enorme impuls betekenen voor de economie van Hoorn, vooral op het gebied van toerisme, recreatie en horeca.

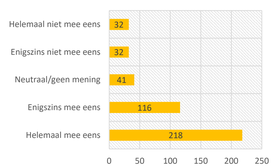

5. Hoorn moet inzetten op nieuwe vormen van werkgelegenheid: minder productie en logistiek, meer hoogwaardige werkgelegenheid (kenniseconomie).

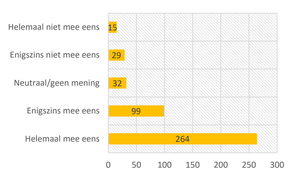

6. Hoorn moet zijn troeven veel beter uitspelen: met de historische kwaliteiten en de ligging aan het water heeft Hoorn goud in handen.

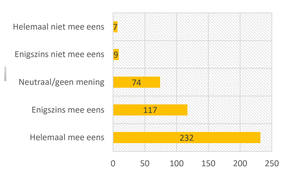

7. Door een forse groei van het aantal inwoners ('meer stad worden') moeten we anders omgaan met mobiliteit, lees: meer inzetten op faciliteren van langzaam verkeer, minder op de auto.

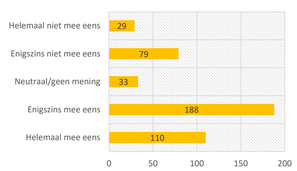

8. In de binnenstad moet er meer ruimte komen voor de voetganger en de fietser, zodat de verblijfskwaliteit toeneemt.

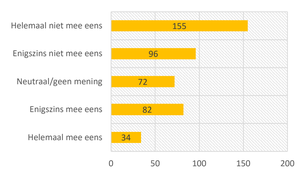

9. Het openbaar vervoer in Hoorn moet sterk worden verbeterd: meer of langere treinen naar Amsterdam en betere busverbindingen.

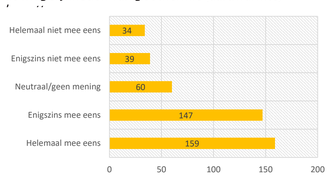

10. Er zijn in Hoorn (of in de directe omgeving) voldoende plekken waar ik lekker kan wandelen, fietsen, sporten of relaxen.

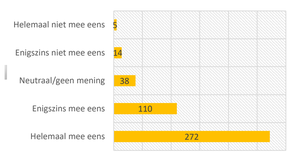

11. Ik voel mij lang niet altijd veilig in mijn eigen woonomgeving en durf bijvoorbeeld 's avonds niet meer naar buiten.

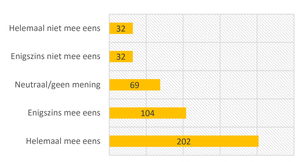

12. We moeten haast maken met duurzame energie: overal zonnepanelen op de daken en zo snel mogelijk de mogelijkheden van geothermie (aardwarmte)

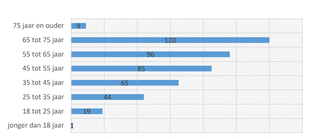

13. Er moet meer ruimte komen voor groen en water, zodat we beter kunnen inspelen op de klimaatverandering.

14. Afval moet veel beter worden gescheiden, zodat veel meer materialen kunnen worden hergebruikt.

** Verdeling leeftijdscategorieën respondenten*

GEMEENTE HOORN

12. Conclusie en bespreekpunten

Reflectie en conclusie

Een Omgevingsvisie is vormvrij. De gemeenteraad heeft dus iets te kiezen, onder meer ten aanzien van het type omgevingsbeleid en de sturingsfilosofie. Bijvoorbeeld:

Wil de raad meer op kwalitatieve doelen sturen of meer vanuit kwantitatieve regels? En op welke schaal en op welk detailniveau dan? En voor welke thema's kiest de raad voor welke uitgangspunten?

De Omgevingsvisie moet uiteindelijk antwoord geven op dit soort vragen. De inhoudelijke basis voor de Omgevingsvisie is het raadsbesluit 'Meer stad worden' en het beleid dat op basis daarvan is of wordt vastgesteld, zoals de Woonvisie, de Mobiliteitsvisie, de Intensiveringsopgave en Hoogbouwvisie en de plannen voor de Poort van Hoorn. Dat heeft de raad bepaald met het besluit van 8 december 2020 (Kadernotitie Omgevingsvisie Hoorn). Ook ander recent vastgesteld beleid – op het gebied van bijvoorbeeld duurzaamheid (zoals de Regionale Energie Strategie), economie en het sociaal domein – wordt in principe niet ter discussie gesteld.

Een inventarisatie van al deze beleidsuitspraken is opgenomen in de contourennota. Deze contourennota bevat als het ware de bouwstenen voor de uiteindelijke Omgevingsvisie. Binnen die bestaande kaders valt er echter nog genoeg te kiezen. Ambtelijke gesprekken en vooral het gesprek met de stad hebben enkele bespreekpunten opgeleverd, die het college graag meningvormend aan de algemene raadscommissie wil voorleggen. De richtinggevende uitspraken van de raadscommissie worden vervolgens gebruikt voor het opstellen van de Omgevingsvisie. Het concept daarvan zal in het najaar van 2021 ter inzage worden gelegd, waarna de Omgevingsvisie ter vaststelling aan de raad zal worden aangeboden.

In het onderstaande worden de vragen en bespreekpunten achtereenvolgens gepresenteerd en op hoofdlijnen toegelicht. Bij de bespreekpunten wordt de aanleiding, de achtergrond en een aantal keuzeopties toegelicht. Vraag A draait om de kernkwaliteiten. B1-6 hebben grotendeels te maken met de uitwerking van 'Meer stad worden' en vraag C is een algemene open vraag.

Bespreekpunten

Vraag A – Wat zijn volgens de raadscommissie de drie belangrijkste kernkwaliteiten van Hoorn?

De bedoeling is dat de raad door middel van de Omgevingsvisie meer gaat sturen op kwalitatieve doelen. Dan is het van belang om een gedeeld beeld te hebben van de kernkwaliteiten van Hoorn. Het benoemen en vastleggen van deze kernkwaliteiten kan hierbij helpen. In de contourennota wordt hiervoor een aanzet gegeven. Het college vraagt de raadscommissie om de drie belangrijkste kernkwaliteiten te benoemen.

Bespreekpunt B.1 – Welk type levendigheid ('reuring') wil de raadscommissie?

Hoorn wil meer stad worden. De komende jaren worden nieuwe gemengde woon- en werkomgevingen ont-wikkeld, zodat Hoorn aantrekkelijker wordt voor jongeren en jonge gezinnen. Het levendiger maken van de stad met plekken waar ruimte is voor 'reuring' voor jong en oud is van groot belang. Op het platform 'Voor een mooie stad' (zie ook hieronder bij Maatschappelijk draagvlak) kreeg het idee om 'plekken te creëren voor jongeren om zich in het weekend en op vrije uurtjes te vermaken zonder overlast voor de buurten te veroorzaken' veel stemmen. Deze behoefte kwam ook naar voren tijdens de stadsgesprekken.

Daarnaast zal de komende decennia nog steeds sprake zijn van een groei van het aantal bezoekers, ho-recabedrijven en evenementen. Deze groei kan zorgen voor meer levendigheid en gezelligheid in de stad, maar heeft ook een keerzijde. Meer 'reuring' kan gevolgen hebben voor de eveneens gewaardeerde rust en leefbaarheid. Die tegengeluiden komen ook uit de stadsgesprekken naar voren. Er is bijvoorbeeld be-perkt draagvlak voor groei van evenementen met veel geluid in de binnenstad. Voor dit soort evenementen kan ook worden gekeken naar locaties buiten de binnenstad, maar dat past wellicht niet in het beleid of stuit ook daar op tegenstand van omwonenden. Dat geldt ook voor andere vormen van 'reuring', zoals horeca of winkels. Ruimte voor functiemenging is daarom een belangrijk aandachtspunt: is functiemenging alleen mogelijk in de binnenstad of ook in een groter gebied? De (gewenste) mate van levendigheid kan per gebied nog al eens verschillen en belangen zijn hierbij niet altijd met elkaar te verenigen. De raad moet dus keuzes maken ten aanzien van de balans tussen levendigheid en leefbaarheid.

Zo is het denkbaar dat in de 1.200-meterzones rondom de stations meer ruimte komt voor levendigheid, in de vorm van evenementen, horeca, detailhandel en bedrijfsruimten. Ook is het denkbaar dat er in de bin-nenstad (nog) meer ruimte komt voor kleinschalige evenementen en ambachtelijke (maar milieubelastende) activiteiten. Of dat er (nog) meer ruimte op het stadsstrand komt voor evenementen en horeca. Het college is benieuwd in hoeverre de raadscommissie 'reuring' wil beperken of juist mogelijk wil maken.

Bespreekpunt B.2 – Welke mate van functiemenging wil de raadscommissie?

Hoorn wil meer stad worden en daarom worden de komende jaren nieuwe gemengde woon- en werk-omgevingen ontwikkeld met ruimte voor duizenden nieuwe woningen én banen. Het gaat hierbij voor een deel om een ander soort banen met een ander soort huisvesting. Het gaat bijvoorbeeld om kleine kantoor-ruimtes voor nieuwe bedrijfjes in media en informatietechnologie. Of om bedrijfsruimten voor ambachtelijke bierbrouwers, koffiebranders of meubelmakers. Of om het mogelijk maken van innovatie of groei van succesvolle ondernemers. Veel economische activiteiten zijn met woningen te combineren, maar sommige ook niet. Zoals ook is opgehaald in de stadsgesprekken en bij het opstellen van de contourennota: op bepaalde bedrijventerreinen is nu eenmaal (milieu)ruimte nodig voor een goede bedrijfsvoering.

Momenteel is het beleid meer gericht op het concentreren van winkels en horeca dan op het spreiden ervan. Dat beperkt de mogelijkheden voor functiemenging en wisselwerking tussen activiteiten. Redenen daarvoor zijn bijvoorbeeld het beperken van leegstand van winkelruimte of het beperken van overlast voor bewoners. Maar toekomstig gebruik laat zich lastig vooraf sturen, zeker in gemengde woon- en werkomgevingen in en rond de binnenstad (in de 1.200-meterzone). Daar is behoefte aan andere typen werkmilieus en nieuwe levendige woongebieden met bijbehorende voorzieningen. Daarom is het wellicht gewenst (of zelfs nodig) om het bestaande beleid (deels) te herzien, meer los te laten en meer ruimte te bieden aan functiemenging. Bijvoorbeeld: meer ruimte voor horeca aan het water, meer ruimte voor bedrijvigheid in woonwijken of flexibele bestemmingen (en dus complete functiemenging) in de 1.200-meterzone rond het station.

In welke mate functiemenging mogelijk is, hangt samen met de kaders en prioriteiten die uiteindelijk in de Omgevingsvisie worden gesteld voor de diverse gebieden. Per gebied kan bijvoorbeeld worden bepaald in hoeverre er ruimte is voor economische ontwikkeling of levendigheid, hoeveel flexibiliteit er is in de ge-biedsontwikkeling of in welke mate milieubelasting (geur, geluid, luchtkwaliteit) acceptabel is. Met andere woorden: welke mate van functiemenging wordt per gebied toegestaan? Bij die verschillende gebieden kan worden gedacht aan de binnenstad, de levendige stadswijken binnen de 1.200-meterzone rond het station en de woonwijken buiten die zone.

Bespreekpunt B.3 – Welke kaders voor gebiedsontwikkeling wil de raadscommissie meegeven?

In de eerste twee bespreekpunten ging het over het mengen van functies en over ruimte voor 'reuring' – of-tewel om ruimte voor ontwikkeling. In de Omgevingswet gaat het echter niet alleen om 'ruimte voor ontwik-keling', maar ook om 'waarborgen voor kwaliteit'. De kwalitatieve kaders die in de Omgevingsvisie worden gesteld, zijn van grote invloed op de toekomst. Zoals Marcus Aurelius ooit zei: 'Wat we nu doen, echoot in de eeuwigheid'. De grote en snelle groei die Hoorn heeft meegemaakt in de jaren '70 en '80 van de vorige eeuw heeft bijvoorbeeld grote gevolgen gehad voor de stad van nu: een bovengemiddelde vergrijzing en een eenzijdige samenstelling van de woningvoorraad. Zo zullen ook de keuzes van nu lang doorwerken. Dat kan natuurlijk ook in positieve zin: de karakteristieke historische binnenstad is nu nog steeds aantrekkelijk voor bewoners, bezoekers en ondernemers. Als nu de juiste (kwalitatieve) kaders worden gesteld voor gebiedsontwikkeling, dan heeft de stad daar nog vele jaren – en misschien wel eeuwen – profijt van.

Uit de stadsgesprekken en de enquête zijn veel tips en aanbevelingen naar voren gekomen voor toe-komstige gebiedsontwikkeling. Zo is de overgrote meerderheid van de deelnemers aan de enquête het eens met de stelling dat er meer ruimte moet komen voor groen en water. Ook vindt een ruime meerder-heid dat bij nieuwbouw hoge eisen moeten worden gesteld aan duurzaamheid en dat met 'collectief wonen in het groen' en 'relaxte stedelijkheid' jongeren en jonge gezinnen kunnen worden aangetrokken of vast-gehouden. Tegelijkertijd zijn er zorgen om de stijgende prijzen van bestaande en nieuwe koopwoningen, lange wachtlijsten voor huurwoningen en een toenemende ongelijkheid tussen sociaaleconomische klas-sen. Het stellen van kwalitatieve eisen aan gebiedsontwikkelingen heeft wellicht een keerzijde: als die eisen te ver worden opgevoerd, kan de betaalbaarheid – en daarmee de bereikbaarheid voor bepaalde bevolkingsgroepen – onder druk komen te staan.

Het doel is daarom het ontwikkelen van woon- en werkgebieden met voldoende kwaliteit, zodat de stad hier ook in de (verre) toekomst nog profijt van heeft. Kwaliteit heeft daarbij niet alleen betrekking op stedenbouw en architectuur (binnen- en buitenkant van de woning), maar ook op bijvoorbeeld biodiversiteit, klimaatadaptatie (water en groen), energie, gezondheid, circulariteit, sociale gelijkheid (inclusiviteit) en veiligheid. Tegelijkertijd is het van belang om op korte termijn voldoende betaalbare woningen en bedrijfs-ruimte te produceren en daarom ontwikkelingen niet onmogelijk te maken met te hoge eisen. De vraag is dus: welke (kwalitatieve) kaders vindt de raadscommissie van belang bij gebiedsontwikkeling en welk ambitieniveau wil zij daarbij nastreven?

Bespreekpunt B.4 – Op wat voor type economische ontwikkeling wil de raadscommissie inzetten?

Sinds het begin van deze eeuw zijn de 'creatieve klasse', diversiteit en levendigheid aandachtspunten bij de economische ontwikkeling van steden. Auteur Richard Florida heeft hier veel over geschreven en be-schrijft de creatieve klasse als de werknemers die in de creatieve en kenniseconomie (vooral met hun her-sens) werken aan nieuwe concepten, ideeën en kennis. Het centrale idee is: als je als stad deze klasse aan je weet te binden, leidt dit tot economische groei. Richard Florida haalt op zijn beurt inspiratie uit het werk van Jane Jacobs, een eerdere voorvechter van gemengde en levendige wijken. Diversiteit van eco-nomische activiteiten en het organiseren van spin-off van bestaande bedrijvigheid zijn volgens haar van belang om economisch te groeien. Dit sluit aan bij de stadsgesprekken die zijn gevoerd met bewoners en ondernemers. Daarin werd aanbevolen om met name bestaande bedrijven te stimuleren om te innoveren en uit te breiden. Dus: uitgaan van eigen kracht en daarop verder bouwen. Het gaat daarbij dan onder meer om logistiek, handel, zorg, informatietechnologie, media, bouw en nijverheid.

Veel 'nieuwe' bedrijvigheid in sectoren als informatietechnologie en media, die behoren tot de kennis-economie, gedijen prima in gemengde stadswijken nabij de binnenstad. Dat geldt ook voor sectoren als dienstverlening en zorg. Dat kunnen bestaande of nieuwe bedrijven uit Hoorn zijn, maar de 1.200-meter-zone rond het station is mogelijk ook interessant voor bedrijven van buiten Hoorn. Andere sectoren als logistiek, handel, bouw en nijverheid gedijen beter op grote bedrijventerreinen aan de rand van de stad, zoals 't Zevenhuis. Daar is ook ruimte voor het aantrekken van grote bedrijven van elders, waarmee in één klap veel arbeidsplaatsen kunnen worden toegevoegd.

Voor de Omgevingsvisie is het relevant om te weten op welk type economische ontwikkeling Hoorn wil in-zetten. Dus: gaat Hoorn zich vooral richten op de ontwikkeling van de kenniseconomie in en rond de bin-nenstad, door het creëren van 'broedplaatsen' voor de creatieve klasse, met ruimte voor allerlei start-ups en spin-offs? Of blijft Hoorn zich vooral richten op de klassieke sectoren (liefst arbeidsintensief met veel arbeidsplaatsen per hectare) als logistiek, handel en bouw, die vooral gedijen op bedrijventerreinen aan de rand van de stad? Of is het mogelijk om tegelijkertijd in te zetten op allebei? En in hoeverre gaat Hoorn zich inzetten (c.q. ruimte reserveren) voor het aantrekken van grote bedrijven van elders, bijvoorbeeld bedrijven waarvoor geen ruimte meer is in de regio Amsterdam?

Bespreekpunt B.5 – Welke kansen ziet de raadscommissie voor verdere vergroening van de stad?

Groen in de stad heeft vele voordelen. De universiteit van Wageningen heeft dit onderzocht en onder-scheidt zeven voordelen:

- groen vermindert de kans op wateroverlast;
- groen verkoelt de stad in de zomer;
- groen draagt bij aan een betere gezondheid en een hoger welzijn;
- groen draagt bij aan sociale cohesie;
- groen zorgt voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven;
- groen zorgt voor biodiversiteit;
- groen verhoogt de waarde van huizen en kantoren.

De gemeenteraad heeft de waarde van groen in de stad onderkend en heeft recent de Groenvisie vastge-steld. Uit de stadsgesprekken en uit de enquête blijkt een groot draagvlak voor verdere vergroening. Het bestaande groen wordt hoog gewaardeerd. Met name het Julianapark krijgt veel waardering op de website 'Voor een mooie stad' en in de stadsgesprekken is gepleit voor meer groen in tuinen en in de openbare ruimte (straten en pleinen). Daarmee ligt de verantwoordelijkheid voor het groen niet meer alleen bij de gemeente, maar ook bij bewoners en bedrijven.

Echter: de ruimte voor nieuw groen is beperkt en er moeten keuzes worden gemaakt. Hoorn wil immers meer stad worden, onder meer door duizenden woningen en arbeidsplaatsen toe te voegen, met bijbeho-rende voorzieningen. Is er dan nog ruimte voor nieuw groen, in de vorm van bijvoorbeeld een nieuw open-baar park? En gaat de gemeente per definitie dit nieuwe groen aanleggen of kan de verantwoordelijkheid daarvoor worden neergelegd bij ontwikkelende partijen? Of moet de aandacht meer worden gericht op de herinrichting van de bestaande openbare ruimte? Op dit moment is een groot deel van de openbare ruimte ingericht voor (geparkeerde) auto's. Hier is in principe ruimte te winnen voor vergroening, maar die mogelijkheden zijn beperkt en zeker niet onomstreden – zowel in bestaande als in nieuwe wijken.

Is het mogelijk om tegelijkertijd te vergroenen, te verstedelijken én voldoende ruimte te behouden voor mo-biliteit? Ja, in principe wel, maar niet zonder creatieve ideeën en alleen door de bestaande ruimte meer-voudig te gaan gebruiken. Mogelijkheden zijn bijvoorbeeld groene daken en/of gevels, groene en/of gestapelde parkeerplaatsen, collectieve woonvormen in het groen en andere creatieve ideeën. Voor de keuzes in de Omgevingsvisie is het van belang welke rol de gemeente hierbij zelf oppakt, welke kaders worden meegegeven aan ontwikkelende partijen en welke verantwoordelijkheid wordt neergelegd bij de inwoners. Het college is benieuwd welke ideeën de raadscommissie hierover heeft.

Bespreekpunt B.6 – Hoe wil de raadscommissie sturen op gezondheid?

Gezondheid is een belangrijk thema in de Omgevingswet. Maar in lijn met de ruimte voor maatwerk die door de wet geboden wordt, valt ook hier wat te kiezen voor de gemeenteraad. In de meest minimale va-riant bevat de Omgevingsvisie uitspraken omtrent gezondheidsbescherming. Om een voorbeeld te noe-men: kaders met betrekking tot geluidsbelasting van woningen nabij wegen. Daarnaast kan ook worden in-gezet op gezondheidsbevordering. Dat kan door de openbare ruimte zodanig in te richten dat dit bijdraagt aan de gezondheid van de inwoners. Denk daarbij bijvoorbeeld aan het ontwikkelen van groene openbare ruimte die uitnodigt tot bewegen (zie ook de Groenvisie). Hoge ambities voor gezondheidsbescherming en/of gezondheidsbevordering kunnen ook beperkingen opleveren voor andere activiteiten. Bijvoorbeeld: aanvullende eisen of beperkingen voor bouwen nabij wegen (of andersom voor nieuwe wegen nabij wo-ningen) en voor milieubelastende bedrijven.

Bij gemeenten wordt tegenwoordig vaak gewerkt met het bredere perspectief van 'positieve gezondheid' (zie voor een nadere toelichting de contourennota). Vanuit Platform31 zijn de volgende drie strategieën geformuleerd om (positieve) gezondheid een plek te geven in ruimtelijk beleid:

1. Stel gezondheid centraal: Dit betekent dat gezondheid een belangrijk politiek thema is en centraal staat in alle beleid en plannen. Gezondheid kent dan vaak een brede definitie.
2. Plaats één thema voorop: Dit kan bijvoorbeeld het thema luchtkwaliteit of overgewicht zijn. Allerlei beleid wordt in deze strategie gekoppeld aan dat specifieke gezondheidsdoel.
3. Koppel gezondheid mee met ruimtelijke ingrepen: Bij deze strategie sluiten gezondheidsdoelen aan op maatschappelijke en ruimtelijke opgaven, zoals klimaatadaptatie, energietransitie of mobiliteit.

De raad hoeft niet per se te kiezen voor één strategie. Het is ook mogelijk om op meerdere sporen in te zet-ten. Voor de Omgevingsvisie is het wel van belang om samen van gedachten te wisselen over deze vra-gen: wil de raad (positieve) gezondheid centraal zetten, wil de raad meer op specifieke thema's inzetten en/of wil de raad gezondheid koppelen aan andere opgaven? Met andere woorden: hoe wil de raad sturen op gezondheid?

Bespreekpunt 3. Welke ingrediënten wil de raadscommissie verder nog meegeven voor de Omgevingsvisie? Welke Algemene aandachtspunten wilt u voor het vervolg meegeven? Waar wenst u een verdieping op? Wat wilt u in ieder geval terugzien in de omgevingsvisie?

GEMEENTE HOORN